

NÓGRÁDI GÁBOR
VERSEI
1965-2005

NÓGRÁDI GÁBOR (1947–)
megjelent kötetei

KÉTHÁTÚ ÉLETÜNKBEN
Magánkiadás 1973

ALAGSORI ZSOLTÁROK
Magvető Kiadó 1979

ITT ÉLTÜNK KÖZTETEK
Anna Moll állatsírversei
Tekintet Kiadó 1990, 1995
Presskontakt 2001, 2005

KI ÉRTI EZT?
Presskontakt 2005

NÓGRÁDI GÁBOR
VERSEI
1965-2005

PRESSKONTAKT 2008

© Nógrádi Gábor 2008
Fotó © Apáti Tóth Sándor 2008
Borító © Ásztai Csaba, Pikler Katalin

Kéthátú életünkben

S Z O N E T T E K
1968-1970

ELKÜLDTELEK. A VÁGYAT VÁGYNI HAGYTAM,
így bírhaszak gyönyörködni veled.
Folyókkal ellenünk őriztelek,
s veled-voltomban tőled elmaradtam.
Eső hull, mag, megtérhet más alakban:
pára, virág. Hinnéd, hogy egyre megy.
De jól tudom már: nem én küldtelek
el drága, és magamra sem maradtam.
Asszony fut, felleg, szél, törvény viharzik,
rendőr-idő viszi a védtelent.
Akit nem őriz a dolgok bizalma,
a bizalom abban avarrá alszik,
s mi sem köti. Így lettél énekem.
S így lehetünk üldözők, elhagyatva.

✱

GYÖNYÖRKÖDNI! NAP-FÖLD! HALANDÓ PÁROS!
A hanyatt dűtött fű kikkől kinő,
embert gyönyörű görcsbe hevítő,
énekekhez jogot adó, s halálhoz.
Nap-föld! Sorsodat rettegi a város!
Sötétség lobban, s ölelt, ölelő
tűnik. Jaj, hívlak, s nincs bennem erő:
karom ványadt hívő a vállaláshoz.
Teszek, veszek. Foltok a lepedőmön.
Álom kerít, hazuggá szőtt anyag.
Tarts meg hazám, hiszen kibírtalak,
s tőled kapott arcommal arcod őrzöm.
Félő férfi – félemberként – idézlek
drága, siess! És őrizz meg egésznek!

KI VAGY TE? S KINEK? KÉPZET, MINT A TÖBBI,
kit szétrángatnak a kapcsolatok?
Kit ölembe ölok, s eldobhatok,
mert sorsát nem formálja, csak betölti?
Kéz, öl, szív, száj életünk gyötri, gyötri;
kimászok – mocskos pára – s ITT vagyok?
Asszony, hit, kín, akarat már adott?
Lesz, aki öl, s akit én fogok ölni?
Csak egyszer hinni el: Téged szeretlek:
milliárdokból választott a rend,
mi bennem él, s oly biztos, mint a gyermek,
mely véresen öledben megjelent.
Csak egyszer, mikor nem bor, s vágy feszít,
érezni szíved dobbanásait.

✱

TŐLED, HOZZÁD – TÉPNEK AZ UTAZÁSOK
darabokra. Nem lehetek magam.
Ám így te sem lehetsz te általam,
s én nélküled magamból mit se látok.
Micsoda egység! Milyen rend vagy átok
taszítja a dolgokat untalan
egymás testébe? S egység, hogyha van,
mért fuldoklanak a találkozások?
Hiszen jól van: combom íve megőriz,
emlékszik rád a here, a tüdő,
neved hitével hull alá a fő is
a vonaton. De mért elévülő
az emlék, mikor közeledbe érek,
s egymásnak esnek önző szenvedések?

A KÉSEK, JAJ, A KÉSEK MEDDIG ÉRNEK?
És az ének? Hisz benned forgatom.
Van-e ellenem bennem oltalom?
Védj meg kedves a költő kedvesének!
És ne engedd, hogy öljön, akit élek,
kit hajszol halhatatlan borzalom,
és retteg, hogy éretted elhagyom
martalékul vetve a feledésnek.
Por-átka vádol, ver a vér szavával:
sebezzem arcodat sebzetten én,
sok gonoszságom és dúlásom rávall,
míg öledben fölretten a remény
csorbítani végzet-élet a késnek,
mivé lehettem, s amit túl ne éljek!

✱

Ó, BARÁTOM, AKI SZÜNTELENÜL
akarod – bár ellened is – akarjak,
kiáltozván szemed ívét a hadnak
gyötretve szemed ívétől belül.
Mert nem én vagyok, ki megistenül,
kiből a dolgok boldogan fakadnak,
csak halandó, kiért tudatlan haltak,
s ő áttetsző tükörré lényegül.
Így látod szemed ívét a szememben,
s szememben lásd, mit szemed íve rejt.
A mindenség mögöttem szerterebben
majd hirtelen, és eltör, elfelejt;
a dolgok élnek csak öledbe rakva.
Ne feledd azt, ki volt, hogy megmutassa!

LÁTOD, MÁR EZ A SZÖRNYŰ SZERELEM KELL
a jégmezőket megolvasztani,
hogy testeinknek legyen valami
tisztá víz. Csupán egy csöpp, de tenger.
Szibéria szelében és a lengyel
lankákon, hallod, kedves? hallani
a vérvisszfényű rianást, ami
rettenthető konok ölelésekkel.
Jégtáblák: lovak, katonák, rabok;
melengetem kezed leheletemmel,
míg tél jön, s télre tél, s gonosz vagyok,
jövünk-megyünk, marakodunk. Ne menj el!
Vállalni kell, ami bennünket vállal,
halandókat így mérnek a halállal.

✱

KÉT MÁRVÁNYEMBER EGYMÁSNAK FESZÜL.
A nappal órái megszámoltattak.
Ideje van a rejtek-gyilkosoknak,
mikor a tűz magába fúj, s hevül.
Mert sír a szélcsend, szóra kényszerül,
kit a halottak tenni visszahagytak:
befordulva kedveséről a falnak
beszél. Jövőre zárul mind a fül.
Ősgyík tojása korod, csöndbe zápul,
s arcom helyett az arcodat verem:
szem-tükrödből ím valaki kibámul:
hű rokonom, tapogatja fejem,
mígnem gyilkot fogok, és halva hagylak,
vagy felszisszen utánam tán az ablak.

TÁN ÚT AZ ÚT: FELEDNI, AMI FÁJHAT,
csontjainkból kirázva a velőt?
A sűrű vércserék kora beszótt
minden sebet? A halottharapásnak
nyoma sincsen? Mért ráznak, drága, lázak,
mint síró asszonyban a csecsemőt
rázzák pogromok, dúló besenyők,
falgond, verés: ezredéves bánat.
Szerelmes fogad vállamon világít,
ne szólj hamis szót nevetésemért,
húsomban visellek már pusztulásig,
holtig lükteted belőlem a vért.
S míg párzó végzet hajszol úrben úszni
halottaink sem bírnak visszahúzni.

✱

KÉTHÁTÚ ÉLETÜNKBEN ÁTKAROLLAZ
csontig anyám, míg belülről ölelget
csontpalotád, amint befont a gyermek
és kifosztott, mint engem te maholnap.
Mozdulatom, szavaim szerteszórnak,
mozdulatok és szavak visszavernek
erősítve, mint fényt a tükrös termék,
s elfödött szirtek lékjét a hajónak.
Csak az élőt, csak azt tudjuk legyőzni,
aki harcol a kötözött anyagban.
Aki belül mar, önmagát megőrzi,
a halott életünkben halhatatlan.
S hogy rád hajlok résén a rejtekeknek,
viráganyám, -gyermekem ölelkeznek.

GYŰLÖLJETEK! BÁR FÉLELEM VACOGTAT:
csillagokat az űr lehelete,
szétfröccsent ködök bűzével tele,
s kövek suhogva zúgnak utca hosszat.
Agg szellem és rút anyag összefognak,
koccan csontomban perc a percre le,
gyomor, tüdő, szív döbben, küzdene,
fortyog az agy, a lélek meg hajolgat.
Gyűlölnek! Jaj, csak vissza-, visszabújni...!
Gyilkolni készen gondolat rivall!
Majd hívlak, hogy benned békét hazudni
bírnak a vérnek hullámaival,
s kinyílik, ah, mi kell, a lágyabb ének,
míg elalszom. És reggel újra félek.

✱

KÉK IDŐBŐL A GYŰLÖLET KIVÁLASZT,
térben faragja arcom minden átok,
még rettegek, de már magamra látok
veszélyéből értelmetlen halálnak.
Szavak hasítnak szemet, s harapásnak
nyoma az ajkam, rút orrom csapások
fájdalmát hordja, míg dacos barátok,
s vad szeretők sebeimre vigyáznak.
Hű ajkukon arccá áll össze húsom,
nyílásaim hanggá, fénnyé hegednek,
fornak egykor. Most roncsaim az úton
előreköszönnek idegeneknek.
Perc kattog – vagyok jövő-arcom foglya;
rejtekgyűlölet, nőjj minél nagyobbra!

FÁJDALOM! Ó, BOLDOG TERMÉKENYSÉGEM
lélegzete, konok látogató,
nyisd rám az ajtót! Ami látható,
azt pontos pengéd szerelmével élem.
Lángnyílások, s az erek üregében
emlék-rögök, míg beszítál a hó.
(Heverj odébb már! Olyan átható
nőillatod – megöl a szívverésem.)
A kín hevít: anyám sem hagyta cserben:
porízú szél – röppennek csillagok.
A mag hasad dacosan és ijedten,
s bezár, míg veled összeforradok.
Tágul, rándul az ég burka felettem:
kettős fájdalom, ölsz-e, szülsz-e engem?

✱

TÉGED MÚLÁSOM ILLATA NEM ÉRINT?
Megmosolygod, mi csontjaimban fáj,
a csontokat? Benned a kinti táj
havából nem a megtervezett vég int?
Milyen nyugalom, vagy indulat épít
kristály-közönnyé, és micsoda nyár
kell ölednek, hogy jól szóljon a száj,
mígnem téiben lengsz, mint meredt, fehér ing.
Szerelemre talán sápadt vagyok:
magam keresve téged nem talállok.
Mondod, számról idegen sóhajok
suhognak fel behálózni az ágyat.
De várj virágom: fát gyökér húz porba,
s tart fel, hogy magvát a szél szerteszórja.

ÉN TESTED BÁRSONYÁBA ÖLTÖZÖM,
mióta vad kölyök-álcám levedlett.
Rőt remény ring partján a kék hidegnek
– nincs hozzám köze, mihez van közöm.
Pucér gyerkőcök korhadt rönkökön.
Tél van – a január magába dermed,
s összefeszít, gyönyörben hit legelget:
báránka, bár suhog a vízőzön.
Suhog a víz, a jég a jégre csattan,
eggyé erőtlen összeállni már.
Tavas-átok: a rügy tátog hasadtan,
bontaná magát és fagyokra vár.
De minek kép, jelző, jelentés-jelmez?
Míg nem ölünk, kegyetlen kor kegyelmezz!

✱

KONOK APÁM ÉN MEGFESZÍTELEK,
rejtőn rejtezz a rejtek-városokban.
Idő por-köpenyét válladra dobtam,
s másoknak magamért kimértelek.
Rettegés aranypáncélja veled
romlik – a bűnök sorozata koppan,
magadba zárni vágysz, és egyre jobban
magamba zárva elveszítelek.
A rettegésed arcomon kipattog,
mért akarsz lágy hússommal védekezni
televény ellen? Törvény úgyis arcod,
bennem feszül, mint falak közt a semmi
értelmet s formát alkotva a falnak.
Bontson, s ne rontson páncélos hatalmad!

EZ AZ ÉV SZAK ÉRTELMÜNKRE HALÁLÓS:
a választás összegubancolódott
ereinkkel, csak nézd a sok halódót,
ki választani vágott önmagához.
Mi érdekünk? S kinek érdek a város?
Hol futkosunk, míg kerítnék a dolgok
bámulva ránk mind, mind a kancsal, boldog
önteltségtől, mely betölt, s meghatároz.
Kitörni zengve a zöld zuhatagból,
mely fonnyadó koponyáinkra szárad!
Mi nem belőlünk zöld, milyen tavasztól
lesz levele a gyermek évszakának?
Szabadságunk szükség és tett szerelme
ölünk verítékével énekelve.

✱

APÁM, MÚLÁSOD ÉPÍTI HALÁLOM.
Minden szavad magaddal vinni késztet.
Tiltásod: sebek. Nyíló lüktetésed:
csókok íze leng minden harapáson.
Gyűlöletem növényét nőni látom,
karom, torkom, hajam sercegve égnek
gyökéréhségű szirmos szenvedések
indáin, mely zöldellő pusztulásom.
Nincs jog, mi más romlásán élni ringat,
nem szeretet, ha sebből él sebezve,
el kell hagyni élő halottainkat,
hogy ne legyen okunk a gyűlöletre,
míg magunk mostanjára van hitel,
míg van, s míg nem bennünket hagynak el.

KI CSÓKNAK TESTET ADSZ, SZAVAKNAK FORMÁT,
s doboza vagy a lengő gondolatnak,
s nekem, kibén a dolgok fölfakadnak
névtelenül, hogy ölemlen hajolsz át.
Ki tébolyomnak vagy gyönyörű korlát,
és kése is megkésett indulatnak,
mi elválaszt tőled és visszaadhat
sejtelemmé torzítva drága formád.
Kit rámfeszít a történelmi távlat,
bár magára vágyik, nem győzelemre,
szemén, száján bugyog az unt utálat
kínzó, kínlódó, fekete fejemre,
míg hajnal lesz, ablaknál ül és halvány
terhe marad csak létezésem partján.

✱

HALÁL KACÉRSÁGÁTÓL SZÉPEK SÁPADT
terveit jaj, ne rontsa meg az ország,
hol énekünket vasak zakatolják,
és törik törve síkját a határnak.
Ami bennünk van, bírják azt az árnyak,
ami belőlünk, a sejtelmek hordják,
méhek magányát vele sarabolják,
mint sebkötöző asszonyok a vásznat.
S hogy néhány lámpást felgyújtunk az úton?
Kényszerű léttel kényszerű jelentés.
Fejsze lennék, hol verset kell hazudnom,
s hol igék göncére nem jön teremtés.
Hátadra pokol és melledre menny dől:
kiűzötté a történelemből.

CSAK EMBERT ŰZ SEBTELEN FÁJDALOM,
okosat is oktalan félelem,
halandó hal halált a végeken
hűvös hitért, mi végső oltalom.
Asszonyt sápaszt a gondolt borzalom,
férfit rettent megfogyó élelem.
Nincs út, nincs mód magam megértenem,
amíg bennem rejtőző magam elhagyom.
Mert az atom, mely fel s alá dübögve
társtól társig süvölti át a tért,
rózsát és követ alkot mindörökre,
de az utat, mi sodorja a vért
ereinkben, csak ember látja végig.
Fájdalma földbe ér, félelme égig.

✱

NE MÚLJON EL AZ AZ ÉJ, AMI NEM LESZ.
Tested a rejlő hús ne feledje;
távlat a lángot vond szerelemre,
szép a halandó, kit törni teremtesz.
Tűz! Kisanya! Lehetőség-jelmez!
Hulljon a könnyű pernye szememre.
Távlat vagyok, s porra, rettenetre
foszlok széjjel, ha kés ér a szemedhez.
Hátamon téglát hordoz a házam,
anyának szép vagy porzó anyámban,
lábadhoz reményem utat terít,
s járt köveid zöld ködbe takarja:
érezd magad, s tudd, míg kő-kezeid
hullnak, hullanak szárnyas vállamra.

TAVASZ ÉS TÉL FOLTJAIBÓL: A FÖLDEM.
Hol melyik bomlik? Értelmem sivár.
Járjad testvér, ne latolgasd! Ki vár:
tehetetlen legény az asszonyölben.
Foltok sötét, s fehér levébe öltem
apámat is, ki vészt vijjogva száll
fejem fölött, a csillagos madár.
Megrogyganok, ha bármi puska dörren.
Olvasások gyönyörű idejében
is be kell mérned a foszló határt,
rejtőzködő virágok szerelmében
sárra fátyolt vonva, s a hóra sárt,
míg március csattog boldog húsodra:
ütések és ölelkezések foltja.

✱

HASÍTJA HÚSOD MAGAD RETTEGÉSE
gyöngé jószágom, testvérem, magam.
Üss, meg kölyök – ne légy boldogtalan!
Roncsolt arcoddal ne dőlj a vetésbe!
Pénzt loptál mondván: a kertünkbe érve
találtam! És retteghetsz untalan,
hogy bűntől bűnig bomlik, ami van,
és gyilkolni fogsz, és nem veszed észre.
Csak asszonyok borítnak bűnt havonta
ölükbe, ám a férfi nem feled:
bőrét kicserzi történelmi mocska,
ölért eseng, vagy ölni öltre megy.
Magával vív. Osztálya elsiratja.
Magva virít. Nem számít irgalomra.

ELÖNT AZ ÁR, ZÖLD KÉSE TORKODON,
térdig kötődsz, csak ne vigyen magával.
Itt-ott egy-egy kéz, láb loccsan, s beárnyal
szomorúfűz rüggyel tavaszodón.
Csak múlna múlt! A kezed sem fogom,
lágyan lebegsz a zöldes ragyogással;
tenger, tavasz puffadt húsunkra tárgyal,
s már fuldoklunk, ha jól meggondolom.
No, szép világ ez, annyi szent, ha árad
a pusztulás, mint jobb jövő reménye,
s ember magát tartani, ha kifárad,
zöld fátylában holt óceánhoz ér le.
Sodratom. Velem-viselő maradj itt,
a szomorúfűz ága lám lehajlik.

✱

GÖGÖM RIASZT? A RETTEGÉS VIRÁGÁT
ne ismernéd húsodban sorsosom,
kit antracittá tömörít korom
fénytől fényig rejtőző éjszakán át?
Dac, gög, közöny, cinizmus vad varázsát
bűvöli belém vádló otthonom,
mert nem őrzöm, mi nincs, és nem fogom
bírní a célt: apám boldog halálát.
Rossz kölykek, vesszünk, ha rész nem jutott
fölosztott földekből, csak a határon
ücsörgünk dühhel, mint a bús kunok,
kiknek királyát keríti az álom,
s a félelem, hogy létük elnapolják,
míg nem épül megtérésükre ország.

VILÁGOK RENDEZŐDNEK, BENT BELEK,
csontok, erek hajtják időm halálra,
liheg a szív önnönmagába zárva,
s fojtó határ határra tekereg.
Okos harcok mellet fölmessenek,
tántorodjon, ki tisztaságunk látja,
ne érijünk pusztulók a pusztításra,
szervek ne szedjék szét a szellemet!
Acsarog ország ország; a szégyen
pirosra lobbantja a csontokat.
Kölykömet megbélyegzi szívverésem,
s benned halálra nyílást tapogat.
Szerelem, szép szív szoktass kegyelemhez,
hóhéros álmú neked sem kegyelmez.

✱

CSONT KÍVÁN, CSONT! MÁR HÚSOMAT LERÁGJA
csontig, miként eszmét az értelem,
míg fölsejlik sárgán a félelem,
és lerántja rejtő lakát az ágyra.
Mért kívánod újra homok-anyácska
ölbe vonni kisajtott életem?
Nem dicsőségem vagy, de szégyenem:
verstől, szívtől vonzol a pusztulásba.
Hagyj el! Fátylából vetkezik a tócsa,
zöldet okád az ittas április;
hó zúg, suhog önnönmagán torozva;
feledj, ki tudod, hogy feléd mi visz!
Virág emlékezzen húsdod ízére.
Virágon jár a kedves könnyű lépte.

HITBEN HITETLEN EMBER – LÉTEZEM:
terjengve, nyúlva foszlok földről földbe.
Szavak karéja fogamat ne törje;
én vagyok, ha magamra éhesen.
Homokká bomlok érted, s még te sem
kényszeríthetsz tagjaiddal a kőre,
hogy értelmemet szerelem gyötörje,
ha hús taszít feléd és félelem.
Hinni akkor kell, ha a hit szakad:
halandónak magában nincs bizalma,
sunnyítva néz sunnyító társakat,
s keresztre feszül, hogy valami tartsa.
De munkálkodom én: anyagot bontok,
bont az anyag; hitté így nem raboltok.

✱

KÉS NE VEZESSEN, BÁRMI HALÁLT HAL
méhben a kölyköd, és lehetőséget
a lehet, ha megaknáz, vagy a vének
vélt gyönyöre szükségedre kitálal,
penge ne álljon vérben apáddal,
s penge ne nyisson könnyűre téged.
Formáját útján leli az ének,
céltalan ne társulj bamba halállal.
Ha gyűlölet nő, s már kevés, hogy szorítsa
határok közé kincse a szívnek,
szerelem, eszme, pénz le nem lapítja
ama vadat, kit puskák kerítnék,
mert sejti sorát, és tudja, ha támad
kit öljön. Hogy ki öli, ha kifárad.

KI SÜLLYEDŐ VAGYOK JÓSÁGRA BÉNÁN,
mert nem lehettem az, kit áld a nép,
Isten, apa, szerető!... Csak akként
tengődöm emberségem maradékán,
mint bogáncs, miből szirmot a remény tán
égig von, ha nem fogja lent a rét,
s nem fegyverzi magányával a vég
gonosszá, mint vágyölt ölét a vénlány.
Ki jó lehet, érdektelen ölel,
ki nem lehet, az öl érdektelen.
S hogy ok legyen, vélt fájdalmat növel
ősgyíkká, mely tekereg éhesen,
s zabál kapcsot, mi embert máson át
köt vissza, hogy találja önmagát.

✱

HOGY ÚJRA MONDOM? S ÚJRA UGYANAZT?
Hagyd el! Vess össze éjt sok éjszakával!
Vagy árnyamat, mit annyi árny beárnyal
tedd máshoz, kit megmaradni maraszt
árnyék-hada, és nem lelsz egy araszt,
mitől újságosabb lennék. S az éj, ha szárnyal
testünk között, nem telik lobogással
degeszre, hogy ne tudnók csontig azt.
Mert könnyedén a lényeg eliramlik,
s mit hátrahagy: roncs, vércsepp, ostoba
törmelék – a Minden egyeddé romlik,
s embert nem ráz ismétlés ostora
értővé! Ezért osztom százvarázsú
szóval ugyanazt, mint halált az ágyú.

SOVÁNYODOM MÁR. KENYÉRÉRT, SÓÉRT
bűneik osztom, míg vidáman vádol
röfögő népük, hogy szabott halálból
kiveszem részem dűtve a rossz vért
fokosok közt a valótlan valóért.
Rútságon festékek vigyora táncol,
választott álarcom látványhoz láncol:
nincs, akit akartam gonosz adókért.
Nem vagyok. Ízemet asszonyok érzik:
metszett méhükkel embert kívánnak
fogadni, s adni, éjem bevérzik:
fogamzatlanul vet ki az utálat.
S jó ez így, reménység: romlásom íze
foszlik, ha időmet magammal viszem le.

✱

PORCELÁNEMBERKÉK ISZONYÚ GŐGJE
kapaszkodásuk virágra: átok;
hullton hullatnak benned virágot,
hullásod félelmén kapnak erőre.
Asszonytest, embertest, igazott – póre,
kristálylétükben ezer halál-ok
villámló tényét meggyávult látnok
piacra hurcold és ne lepedőre!
Rettentsen sejtelmes tudásod állig,
magadtól magad asszonyba zártan
ne hidd, hogy arcod, ha álarccá válik
megnyugszik nőd e rongy pusztulásban,
s baltás utódod csillaggá vállal,
kit cserép igéz dúlt látomással.

HOMÁLYOS A SZÓ? CSAK A TÉR A SÖTÉT,
hova tör, csak a szív kusza rajzolatú,
csak a szomjú baromnak nem nyíl' a kapu,
ha megétetett gazdát altat a vég.
S míg zöld bögölyök lepik barma szemét,
növényben a dús klorofil szomorú:
rothasztja magát fű, pitypang s a lapu
lelapul, míg testét föld szedi szét.
Homályban szemedet nem látja a szem,
de húsod idegpályám szeli át,
s értem, hogy van kenyér, bár én nem eszem;
és vágyom öledben az ölnyi anyát.
Hát éles a szó, s ha irányba hamis,
ne a szót vedd, ám a homályt, s magad is.

✱

HA MÁR MEDDŐ A REJTEK-FÁJDALOM,
önlényegét zabálva fel a rút
éhínségben, mert nem nyithat kaput
se szó, se tett. És bármi ártalom
zuhog a szívre, csontpáncélzaton
csorbul közönnyé: nincsen szépre út.
Ami mégis, az köddel vert, hazug,
s a földbe dől csonkított szárnyakon.
Mint kisanya, kit terhe évekig
roncsolva csúfít, s elhalt magzatát
remegve várja, míg megértetik
sok suttogással, hogy hiába várt.
Fülledt ölébe romlott vér szivárog,
ajkáról kél nagy-rettenetű átok.

CSAK ANNYI CSENDET, HOGY A REND KIHAJTSON,
s rendből ne többet, csak a hallgatás
szavakra kapjon, míg a vaksi láz
megérhet annyit, hogy a szív kihagyjon.
Idegenek ricsajoznak: az arcom.
Látomásától rogy ronccsa a ház.
Magad magaddal küzdesz, jól vigyázz
rikácsoló, valakid, hogy maradjon.
Nem fölsebzett – mondják – gonosz vagyok,
s a gonoszokat testvér jó figyelni.
Ők rímmel szólók, s késsel álmodók,
hol puhaságból lesz a senki semmi.
Mert rángó földjén népet nem szül ország,
míg nem töri lármánk csenddé az órát.

✱

ÉS NÉGYZETEMBEN, MELY HÍV ALKOTÁSA
emlékeik és tetteik frigyének,
hagyjál magamra! Nincs több érted-ének.
Vigad szívem, ha önmagára látva.
Ez az enyém, s járulékos jósága
a négyzetre lebontott létezésnek,
mert férgeket nem falnak föl a férgek,
ők hű csapatban másznak a virágra.
Ó, ha nekem, ha virágom lehetne
fellazítván a társulás szabályát,
érdemesülnénk némi szerelemre
lombosodó mellemnek vetve hátát,
de most szögekkel szögekhez hajoltan
nógrádívá tettek, akikért voltam.

DOBÁLJ KÖVET, KÉST, BÁR A SEMMIN ÁT,
szállongjon asztal, porcelán a porban,
sivítva lámpa, könyv!.. Csak ne unottan
mozduljon kezed arcomon tovább.
„A teste törve, leng izomnyaláb
két rúd között, üvegcserép húsodban,
bőrén a bűdös benzin lángra lobban...”
Ki széttelint, száz látomásra lát.
Nem akarnak. Nem vagy te senkisé.
Kávét főzöl, megbotlasz és lefekszel.
Csak kupolás hasadban élsz, hiszen
boltozata akkora, mint egy ember.
Mint egy templom dobbanva szív-haranggal,
benne kő, kés, porcelán és az asztal.

✱

MINT ASSZONY MÉHE VÉNRE SZÜKÜLŐBEN,
hol hús gyönyört és fájdalmat feled,
lebben levél rám, nem vagyok veled,
óriás hasaddal nősz, vonulsz előttem.
S homályosítod azt, ki érted öltem,
míg félelmem acsargott ellened,
hogymeg nem vagyok. Kerítették neszek:
a kísértők zihálása mögöttem.
Magam maradtam – kár a büszke ének,
hogymeg villogtassam porzó semmiséged,
élet-halál szivárvány-ricsaját.
Ez itt a szék, no lám, ez meg az asztal,
ez itt a föld, s ez ami itt marasztal:
folyó, falu – köztük magam a gát.

ALAGSORI ZSOLTÁROK

1966-1978

A FELEJTÉS KEZDETE

Rohanjanak a drótok
testemen át, koponyámon át,
két szemem melled szuronyán felakadjon,
karmolja arcomat a szél,
a germán szél,
üsse át szívemet a por!

Nincs bennem harag.

Elba! Elba! Micsoda víz,
micsoda ének!
Század dalosa, vére,
testünk, eszméletünk kifosztója,
akarásunk apasztója,
szerelmeink szenvedése.

Jaj, Helmut, Hildegard, Dorle, Kitty
– csendesek csöndbe csontosodva –
ki merne hinni, s bízni bírni?

Az Elbán át szisszen a csónak.
Szervusztok Voltak.
Szervusz szél, te germán szél,
s arcom redőző rokoni pernye.
Ha azok közül egy megfelelne,
ki nem felelhet följelelne,
s talpam alatt rögöt hasítna
a tüdőnyi gáz buborékja,
mi átrikolt a véremen,
hogy meddig érsz és merre szél?!

Jaj, mama ereszel!

Hát én Kitty, gyönyörű gyermek,
nem szerethetlek?
S féllábú Helmuth szállsz-e velem?
Nem öltél?
Mama, ő nem ölt!
Segíts meg értelem.

Itt ülök vesztesek között,
én, az elveszettek fia.
Alattunk, köztünk nyugalom,
teli tányér az asztalon,
míg koponyákban nyöszörög
esővíz és gyökér.
Dorle Bartókot énekel,
s hiába görcsös kapcsolat,
csók és zsebbe lopott kenyér,
meríti evezőit
és nem felejt, aki fél.

(Köthen, Németország 1968)

ANYA

Mellrák – hallottam a szomszéd szobából,
és hazafelé kértem egy dudát.
Egy hét múlva ellopták anyám mellét
és vattával tömték ki a ruhát.
Én furcsálltam, de hancúroztam rajta,
s apám eltörte rajtam a dudát.

(1965)

EGYETLEN HIT

Én sírni nem fogok, csak felvágom a torkom,
mert van dalom akárhány márciusra.

És vérem is. Ha nem buggyan ki mégsem,
azért zubogva szó bomló szervet, szerelmet.

És ha nem idő a léleknyittatásra ez a kor,
mikor a várakozás csöndje süketít merevvé,
akkor is!

Ha semmi gond, kenyér és indulat,
bennem, s a tájban nem találkozik,
ó, akkor is!

Ha menthetetlenül, s kimondhatatlanul
csorbulnak el proletár-érveink,
mert rosszul öldököltünk,
hát akkor is!

Sercenjen csuklóm tátogó virággá,
halvány torkom egy szál tulipánná,
az öledben váljak vörös borrá.

Jaj, ne haljak hiába!

Kerget a kés elé,
tested alá, a nyárba belebomlok,
mert nem tart fel Vlagyimir Iljics,
Jézus sem tart fel engem,
pedig nálam kapaszkodóbbat nem találtak,
ki ragaszkodik a pohár vizekhez,
a kezekhez, minden tekintetekhez,
és magához:
ki lehetne.
S ki lesz.

T Ö R T É N E L E M

FORRADALOM

I.

Van úgy, hogy eljönnek a forradalom órái.
A fűszeres redőnyei zuhannak,
az anya szalad rossz fia után
sírva, zsíros kenyérrel,
s a fegyvertől alig ölelheti.
Aztán megtalálják a fiút is,
fálnak fordulva fekszik a kövön,
s a kenyeren marakodnak ebek.
Ilyenkor megölik a trafikost,
ki mosolyog, hogy volt mersze meghalni,
a plakátragasztót, ki az új törvényt cipelte,
s a szórakozott ügyvédet,
aki tejet ment venni,
mert elfelejtette, hogy béke sincs.
A lányt, ki érintetlen kéztől és időtől,
meglelik a lőszerraktár romjai alatt,
a kohász ölbe veszi,
s fehér combja hiába villanó már.
A kisiú a játékbolt előtt követ keres,
a kirakatba dobja,
és boldogan viszi zsákmányait
gondolva már az új forradalomra.
A férfiak tépetten, mocskosan
őrséget állnak a tüzek körül,
s a költő tudja csak, hogy fáradtan
magukról énekelnek.

II.

Van úgy, hogy eljönnek a forradalom napjai.
A kertekben elássák halottaikat és kincseiket
a nyomorultak.

Csöpp, fekete asszony jajong,
s nem tudják hogyan nevezni a fiút,
Spartakusznak, Marat-nak, Leninnek,
később István lesz, mert kidől az apja
a fegyverek között.

Első nap ezer ember,
második nap kétezer halott,
harmadik nap felvezetik a kartonokra.
A tiszta faluban vasárnap van,
a harcosok dalolnak;
egy kislány ünneplőben hever kazal tövén,
s világos vérét combján szétkeni.
A vezér előtt sűrű almabor van,
s hűvös kertjében jegyzetel
valami új világot.

III.

Van úgy, hogy eljönnek a forradalom évei.

(1967)

TÖRTÉNELEM

Megpattan a pohár,
Szaga van már a húsnak,
rozsdát ereszt a kés,
a kenyér zölddel bolyhos.

A pohár eltörött,
kutyánk megmérgeződött,
a kés öcsém kezében,
disznóké a kenyér.

Nagy tél jön, s nagy tavasz,
amint szokás.

A BÉKE ELSŐ NAPJA

A szabadító hős
tífuszos lányt ölelt meg,
bár nem kívánt szerelmet
a harmincöt kilós.
S csonttá aszott fivére
ott futkosott köröttük
és mondta, mondta:
„Ez olyan sovány,
hozok neked, testvér,
meglátod, én hozok
egy vastagat,
ilyen nagy melle lesz!”

COMBOK

A combod és a szám
beoltott rózsafa,
oszlop és mennyezet.
De kis tudatlanom
nem láttad még soha
anyám combján a gödröt,
mit ember vésett be,
németajkú,
kilencszáznegyvennégy augusztusában.
S már meg nem értheted,
miért is őrzöm
fátyol-szemednél jobban
időktől érintetlen combodat.

ABORTUSZ

Tél a földre fölvirágzik,
holtfehér az indulat.
Földi gyermek jó utat!
Vérré, vizeletté válik,
aki olyan jogtalan,
mint az áprilisi hó,
ha eljön a Taposó.

ÖNTUDATLAN

Kést anyába! Hagyd a szépet!
Kést, ki újra csecsre hív!
Szelídséged lesz a kémény,
melyen Urad égre szív.

Ím hajlatszagú piócák!
Asszonyt maggal törve épp
az lehetsz te, mit se tudván
hogyan él a piócanép.

Az lehetek. Buta féreg,
öntudatlan önmagam,
ki önvérem szívva – szégyen!
nem leszek boldogtalan.

TESTAMENTUM

Mindenik nyílás halálra nyílás
remegés-asszonyom,
csukódó méhed hasadó létből
embernek összenyom.

Bolond, ki vállal harcot halállal
magáért – csak veszít,
bomlása vonzza, gonosszá rontja
a rettegeteit.

Itt nyugszunk. Félem véges reményem.
Ablakra vág a tél,
virág szikrázik: kénytelen érdem:
lesz, aki megítél.

VÉGZÉS

Ami álmodás itt: hazugság,
ami történés benne: vétek,
ami pillanat: szörnyű újság,
ami bizonyos: sosem ének.

A napfény csontvakító lámpa,
szétsugárzik az éjszakába,
a nőstény-csillag mintha várna,
megittasultan, mert hiába.

Kicsi fiam szája rándul,
sír a szekrény mögött, hátul,
dédelgeti rettegésem.
Jaj, csak vissza ne nézzen!

A MESE VÉGE

Égnek, földnek ütközőjén
Gábor repül egy gödölyén,
mit apám vett a vásárban,
mit apám vett két garasért.

APRÓ LÉTEK BALLADÁJA
(1 9 6 8 - 1 9 7 1)

A BOGÁR

Aki vödörrel ment az őszben,
a lurkó lábai alatt
meghalt a katicabogár.
Avarral, porral elvegyült,
s a gyermek szégyenében hátralépett,
hogymint újra kezdené a percet és a lépést.
Vöröslő arca megrándult a vágyban.

P. JÓZSEFNÉ

Én sósavval mosom a WC-t
és vigyázni kell,
hogymint férjem és két gyerekem
nem üljön rá hamarabb,
minthogy leöblítem.
A férjem pedig megcsalt,
megcsalt egy kis kurvával,
míg én a másodikat
nyomtam ki a hasamból.
Nem is ez fáj, nem is!
De legalább egy szebbel,
szebbel vagy csinosabbal,
mint én!

P. JÓZSEF

Holtakkal egy szinten hat évig,
aztat kibírta?
Mész alól kuksizó penészsragyát,
aztat kibírta?
Két gyerek fuldoklik pinceszillagoktól,
aztat kibírta?
Bokáig kakában Istent káromolni,
aztat kibírta?
Hát azt nekem maga ne mondja, ne mondja,
hogyan az a nagyseggű, nagypofájú asszony,
szép, új lakásában felállt a párkányra,
egyik hóna alatt egyik gyerekével,
másik hóna alatt másik gyerekével,
oszt eldobta magát:
Füredi út kilenc, hetedik emelet!

G. GERGŐ

Csak annyit tudok mondani: anyu,
s ő pontosan tudja, mit érthetek
éppen akkor egyetlen szavamon.
Hogyan lehet, hogy ama harmadikkal,
kivel együtt hálunk és étkezünk,
nem értik meg egymás sok-sok szavát?

M. FERENC

Most úgy teszek... (de úgy-e?
És ha ő „így”-nek érti?
Vagy „amúgy”-nak, s akképpen válaszol?
Vagy úgy cselekszik, hogy nyilvánvaló
a félreértés, magyarázhatom,
csak erősítem téves tudatában?
Sőt megdühödhet, hogy kételkedem
értelmezésében, vagy épp azért,
mert megérti, hogy nem értette meg...)
Nem, nem. Maradjunk mozdulatlanul.

M. FERENCNÉ, T. KLÁRA

Nem, nem! Gyereket nem!
Iszonyú fájdalom!
Hiszen mikor a férjem
eléggé nem vigyáz,
az is rettenetes.
Ez a néhány pihe,
(ez nem szőrszál, pihe)
nem probléma soha
egy kozmetikusnál.

M. JÓZSEF

Nem hiszem azt, hogy fájhatna ezeknek.
Már megbocsásson!
Lessen csak ki itt, az ablakon!
Naponta látható: a férfi részeg,

asszonya zokog,
nyilván megverte,
amint tegnap is, és holnap is nyilván
e kétszer öntudatlan.
Ennek nem fájhat az, ami nekem, vagy Önnek fáj!

No, nézze, nézze csak!
Elhúzhatja a függönyt egy kicsit,
de vigyázzon, hogy észre ne vegyék!

M. JÓZSEFNÉ, K. ILONA

Az íróasztalnál ott ül a férjem.
Ő jó, s igaz, sokat dolgozik értünk.
Ritkán néz fel, homloka homokos part,
tenger sebzi fel kagylóval, kavicssal.
Ez szép kép volt, de mit nekem a tenger!

D. IMRE

Az anyám találkozott Mengelével.
Ismerte őt szinte személyesen.
Úgy, mint én téged. S most az egész világ
róla beszél. Igen, a Mengeléről.
Anyámmal ők nézték egymást gyakorta.

D. ANDRÁS

Ha felcsöngetnek, ők jönnek, tudom.
A kilincsbe áramot vezetek,
ha meghallom a három rövidet.
Előbb hosszú, s mert akkor nem nyitom ki,
három rövid pattog parancsolón.
Kétszázhusz voltot lökök a belükbe,
készen a drót és látom éjszakánként,
ha nézek a kukucskán a sötétbe,
amint egymást markolva elhevernek.

ALAGSORI ZSOLTÁROK
1971-1975

MINEK NEKEM A SZÓ, URAM?
Nekem a sűrű vér kell!
Minek neked a vér, Uram?
Szavakon át nem ér el.
Minek nekem a vér, Uram?

✱

URAM, IDEGEN VAGYOK ITT,
kinek háromszor fáj a fájás,
kit ismerős vér nem vakít,
se szolga-éh, se úri hányás.

Ki belül oly határtalan,
hogyan széthull, s halállal határos,
ha nem kötődik csonttalan
húsával véletlen-határhoz.

Uram, kit annyi veszteség
sem kényszerített más világba,
tudod: a szón dúlhat penész,
de por embert nem hagy magára.

Ki föld zabál, ki port zabált
építeni csókká gyöngé sejtet,
az van itthon. S ki vért rikolt,
mert álma nem, csak apja volt,
e törvény-tájon idegen lett.

✱

URAM, TE FENT? A MÉLYSÉGBŐL CSODÁLLAK:
meddig fénylesz még ellenem?
Érted álmodozunk húskapcsos párban,
alázott húsaid szemeteden
ez alagsori világegyetemben,
hol arcunkból a földre fut a vér,
s a csonthazától ittasultan vissza,
hiánytól kék húsunkba visszatér.

A mélységből mit tesz a vers? Kit ámít?
Betömd, Uram, angyalid fuvoláit!
Most már, ami van, az kell mindhalálig!

Én ürüléket hordó emberállat,
ki önmaga ürülékére támad,
bölcс és gyomortalan Uram,
ó, mint csodállak!

Az első emeletről szól a doktor,
a másodikról kiabálnak sokszor,
a harmadikon torkig a szeméthegey,
a negyediken fenyegetnek, s félnek,
az ötödiken Te vagy az ítélet!
Uram, vigyázz rám!
Ki hordja le a mocskot, ha nem élek?

URAM, BIZALMAD RÓZSÁJÁT NE VEDD EL!
Gondolj bukástól fölsebzett szívemmel.
Gondolj a bűnnel, melyben rész a részed,
s hogy asszonyokban sem leltem egészed.
Nem adtál földet nékem, hogy teremne,
nem tettél harcot, hogy a lehet lehetne,
kiadtál önmagamnak kényre-kedvre,
fegyvereim ne fordítsd ellenemre!

✱

URAM, TE JÓ VAGY, VEDD A LELKEM!
Egy szelet pecsenyét megér!
Hajlíthatatlan, büszke lélek,
csak bennem lett kurvapecér.

Neked lehet ország gerince,
s a Te országod égis ér.
Enyém a földbe – oda hús kell,
és mit sem adnak lélekért.

✱

URAM, NEM KELL A NŐD, UTÁLOM,
jár a szája és kölyköt áhít,
Te tömjed, Isten, új családok
sívítva nyíló csutoráit.

Új népet akarsz? Keresd az asszonyt
új Krisztusoknak törve útját,
átkuk engem meg ne szakasszon,
ajkamra szavad ne hazudják.

Amit akartunk, te akartad,
amivé lettem, azzá tettél,
(Jaj, apám, te szegény fejednek:
úgy szeretted, hogy nem engedted.)

Gyűlöllek, s tiéd vagyok, Isten,
vagyok emberutánzó bábu,
új Krisztusoknak feszítését
lesem, ki leszek halk halálú.

FELESÉG, RAJTAM NE SIRÁNKOZZ,
edényben fő a gyöngye hús,
méhed gyümölcsét Néki áldozd,
boldog halálra Tőle juss.

Engem vonatok húznak széjjel,
őt nem szórja szét az idő.
Hasam árnyékán ne sírj éjjel.
Fáradt vagyok. De ő erő!

Asszony, ki porban port porítasz,
midőn mérged csészémbe hull,
gondold kínom, s hogy ott a késed,
ott a kezed és ott az Úr!

ELVETTED, ÚR? A BŰN: A BŰNÖD,
a tolvajok: a tolvajaid.
Akit űzöl, hiába űzöd,
téged űz, aki tőled űzött:
az Egy Te vagy ma itt.

Pénzem, zsoltárim odalettek,
mindenki sandít és sunyít,
s én vagyok rosszra gyáva gyermek,
de gonosz is, mint eb, kit vernek,
s harapni sandán megbújik.

Langyos vagyok, Uram! Okádj ki!
Nem kell az ég, a nő, a rang.
Tested rejtekéből nem látni,
hús szavaidtól kiabálni
nem bírok, s mint vadult harang,
halálra kínoz bent a hang.

URAM, NEM VESZT, KIT ELVESZÍTESZ,
haragodban, kit elmerítesz,
jól érti szavad, s hogy mit ér.
Gügyögésedben ártalom van,
sikoltásában értelem van:
a sebzett hús mindent lemér.

Emlékezz rám, ki gyöngé voltam,
múlásom ellen mosolyogtam,
hitettem: él, ki tőled él.
S alázva, sújtva földi lyukban,
szemed a küszöbre hazudtam,
süvíthetett szabolcsi szél.

De nincs föld, mely rejtheti vétked,
ideje jött a rettevésnek:
mindenkit fél, ki tőled fél.
Angyalok sírnak törött szárnnyal,
a csecssel élő visszaszájál,
s fölsejlik bőrömon a vér.

*

ENGEM NE VIGYÁZZ, URAMISTEN!
Ne kötözz le, hogy meg ne haljak!
Ne tömd a markom csecssel, hagyjad,
amit akarok, azt akarjak!

Boldog, ki benned lelte sorsát,
ágyasa mellett gondol rólad.
Nekem nem kell nőd. Elindulok,
s én viszlek téged ágyba holnap!

Sok prófétád nem épít házat,
házépítőid prófétálnak,
elleneim megszorodtak
benned. Én ágyba viszlek holnap!

Bocsáss meg! Jászlas, gyöngye gyermek
vagyok, kit megkerget a nincsen.
Ki, ha verik, téged gondol ki,
s dalol, mert nem engeded szólni:
„Ágyamba viszlek Uramisten!”

✱

DOLGOZZ ÉS SZERESS ORSZÁGODBAN,
Uram! Törvényed tépd el!
Ne heverj sok imás jajunkban
szemben a hús bűnével.

Ketten a földdel esszük egymást
asszonykeverte pépért;
neked húsból magas profit jár,
Uram! Emeld az éhbért!

Nekem fiam van, néked álmod;
haza kell és nem ország!
Bennem magadat meg se álmodd:
én nem leszek a torzsád!

S hogy bosszút állsz? Meg én talállak,
nem rejt el úgy a lélek!
Jer, drága bátyám! Kapj kaszára,
megküzdünk, ha elérlek.

✱

MEGBOCSÁTÁST TŐLEM NE KÉRJÉL!

(Nincs a gyermekben megbocsátás.)

Ha élni akarsz – ellenem éljél!

(Nincs a gyermekben megbocsátás.)

Fiam van. Apró, gyöngé végcél.

(Nincs a gyermekben megbocsátás.)

Szemembe vicsorít ebédnél.

(Nincs a gyermekben megbocsátás.)

✱

RUHÁD REDŐJE REJT, URAM,
elfog hatalmas lábad,
szőröd szagatni hasztalan,
te bölcs vagy, mint a bánat.

Langyos vagyok! – sivalkodom.
Köpj ki! Bár semmi-féreg
legyek, nem kell az oltalom!
Nem kell a cifra lélek!

De méhébe sújt bölcsen ő,
s húsomat szertekapják
a vérerek, míg asszonyom,
s a gyermek, földi partokon
tátogó kis halacskák.

✱

RÉG ELLENEDRE ÉLEK, ÚR,
vedd észre, s töltsd be végem!
Megmosolyogni szótlanul
vicsorgásaim szégyen.

Nékem ellen kell, nem a Szem
kőgek homlokában,
hisz megtéveszt, hogy gyermekem,
s az asszony tépi májám.

És megtéveszt... De nem! Tudom!
Te dúlsz minden dologban,
te unsz csókot, ha megunom
szerelmem asszonyomban.

Te bomlasz, hogyha késeket
dobálok az apámra...
Segíts!

Te nem!

Amíg lehet!

De mégse! Kész az ábra.

Én ellenedre – nincs tovább,
műved betöltöm – engedj!
Meghalsz – bőgjetek ostobák!
Bár pusztuljak el Benned!

A K E G Y E L E M E L V E S Z T É S E
(1 9 7 2 - 1 9 7 5)

FIAM SZÜLETÉSEKOR

„Szállást vettem gyöngé húsban,
emléktelen szelencében,
néztelen sok ártalomnak
csontvirágzó szerelmében.”

Leplemet, ki földig szőtte,
homályba ültet a gyermek,
három királyka előtte,
de megkapom, s megverem, meg!

Sikoltottam én is, én is!
Gyönyörűből kiszakadtam.
Mért rejtegettem magamat?
Mért rejtettek el magamban?

Krisztus úrként visszatérni!
Ne üssön meg, aki érti!
Láthatja, hogy csak egy vállal,
az is játszik az ujjával.

FÉLEM TUDÁSOD

A sápadt gyermek arcodba bámul,
s megszedülsz, míg százdig felér.
Most érkeztlél Nyíregyházáról.
Rettegsz. Kést készítsz. Mondd, mit ér?
Tüzes nyelvével csüng le hátul
a szomszéd, kölyke enni kér,
s rád néz a fogda ajtajából.
Ezért haltál meg? Ennyiért?

Félem tudásod, gyöngé jóság.
Félem, mert öklöd öntudatlan,
félem, mert szíved szakadatlan,
félem, mert álmod a valóság.
Akartam lenni madaradnak.
Lennék, de vagyok föld alattad.

A GYERMEK LÁZAS

A gyermek lázas és te nem segíthetsz.
Betámolyogsz az ajtón az időből.
Félrebeszél, hogy megriadva inted,
s belázasodsz a testvérhúsú hőtől.

A szeme nedves és magára fordul,
az ablakodnál didereg az utca,
rakod a tüzed kezeddél, karoddal,
s Istent könyörgöd el konzíliumra.

HÓHÉROLÁS

Rejtsetek, rejtsetek el!
Két fiú ül az ölemben,
holtaknál fényesebben;
két fiú kérdez,
szóval fölvérez.

Szememet őrzi az első,
rejtsetek, rejtsetek el!
Megvakulok, mire felnő,
pedig ő énekel,
kedve jön, s énekel.
Kezemet tépi a másik,
nem tudja, hogy halálíg.
Rejtsetek el!

Hóhérabban nincs, aki vallat:
nem tudják, mit akarnak,
húsomból kitakarnak.

REJTŐZÉS

Ezt a csöpp kezet, galambszárnyat,
szűz testek roppantotta ágyat,
lobogóját a lobogásnak
terítsd magadra, hogyha látnak.

Hagyjad a térded fölsebzetten,
hagyjad hitedet hihetetlen,
reszkess minden korcs szerelemben,
s így szólj: eleget ma sem ettem.

Mert kitudódik és körülállják
majd makulátlan húsod, a gyávát,
s értelmed akkor ürébe úzi
mosolyuk, tested a földbe dűti.

MENEKÜLÉS ÖNMAGÁBÓL

Magamra kést? Átok mit ér e nélkül?
Rontás szárnyas angyala belül békül.
A gyermek tiltja? Érte vaspólyában
kéne keresni magamat halálra.

Számat a csend rákja mért nem nyomorítja?
Mért járni a szavak marcipános hídja?
Miért nem öltözöm talpig bénaságba,
ne birizgálhasson fél világ kurvája?!

Akár egyet lépjél, utat lép a lábad,
csuklódon bevérzel, ha hamisan jártad,
de ne félj a késtől, csak a más kezétől,
ha rontás-utadon felhoztad a mélyből.

Kisdéd, legyen példa néked ez a szándék:
ember-mivoltunkért a félelem-játék.
Jó Európában ülök egy szobában,
verítékezem a gyermekszuszogásban.

MIKOR ELŐSZÖR

Mikor először riadsz fel magadra
a fiúban, akivel véred egy,
és megütöd, hogy eltorzul az arca,
míg félremegy.
Boldogan megtagadna!
Gondolj e versre,
s hogy szipogva írtam
a sarokban.

CSALÁDI KÖR

Együtt a föld alatt
várjuk, hogy a falat
átüsse a salétrom.
Míg gyermekünk kacagja,
hogy ajkát festi falra
a pók után a vérnyom.

Gergő már ért a gázhoz,
közel az ájuláshoz
fullad, s magára ismer.
Judit asszony, ki szülte,
húsába van begyűrve,
s feltámasztva gerinccel.

E vidám társaságban
csak egy szomorúság van,
míg pincénk fala megdől:
hogymi maradunk itt lenni,
de lezuhanhat Isten
az emeleti mennyből.

AZ ELMÚLÁS MEGKÍSÉRTÉSE

Indulófélben újra,
vakítón elvakulva,
kapkodva szívbe, karba,
síkos testek zavarta hévvel előre,
úgy, hogy vissza anyához,
kit már nem rejt semmi lista.
S tudva:
nem őriz árva mozdulat sem.
Hiába akaszzkodsz asszonylábba,
földbe: iszamos sárba,
a gyermek mosolyába,
csillagrúgó apádba.

Aki e verset issza,
kérem, térítsen vissza!
Szavakkal már ne ártson,
ha anyám, kiabáljon,
ha apám, sírjon értem,
tudja: ütöm, de értem.
Ha álmomért haragszol,
várlak, címem: alagsor,
(a doktorék alatt)
Fejér György utca hat.

INTERURBÁN NYÍREGYHÁZÁRA

A kagyló eltörött.
Nem hallom már a tenger könyörgését.
Szétáradok, mint gödörben a mélység.
De tudható, a hajszálereken
felszippant a gyermeki kegyelem.

ITT ÉLTÜNK KÖZTETEK

ANNA MOLL ÁLLATSÍRVERSEI

ANNA MOLL

(1905 – 1989)

(Képzelt életrajz)

A költőnő édesapja, Vilmos Endre, szabómester, 1890-ben, tizenkilenc évesen, Élesdről (ma Románia) vándorolt ki az Egyesült Államokba. Néhány évig New Yorkban, majd Minneapolisban élt. Willistonban 1899-ben telepedett le. Szabóműhelyt nyitott és még abban az esztendőben megnősült. Feleségül vette a francia származású Marie Leclerc-t. Hat gyerekek születtek, négy fiú és két lány. Közülük öten éltek meg a felnőttkort.

Anna, harmadik gyermekként, 1905-ben született. Visszaemlékezései szerint nagyon eleven, de sokat olvasó és jól tanuló gyerek volt. Magyarul és angolul anyanyelvi szinten beszélt. Tanítónőnek készült. Húsz éves korában a helyi iskolában kezdett tanítani. 1928-ban ment férjhez a magyar származású dr. André Mollhoz. Néhány évig Jamestownban laktak, ahol a férfi állatorvosként dolgozott, majd 1937-ben visszatértek Willistonba.

A házaspár 1946-ban állatmenhelyet alapított. Ide elsősorban azok az állatok kerültek, amelyeket gazdáik meguntak, vagy amelyek tartásáról lemondtak. A menhely mind a mai napig működik az Amerikai Állatvédő Liga fenntartásában.

A Moll-házaspárnak 1930–39 között négy gyermeke született, három fiú és egy lány. A legidősebb fiú meghalt a koreai háborúban, a másik két fiú állatorvos, illetve középiskolai tanár lett. A lányuk etológusként dolgozik ma is a szülők által alapított menhelyen.

Az állatsírverseket Anna Moll 1945 és 1970 között írta angol nyelven. A versek sem folyóiratban, sem kötetben nem jelentek meg eddig, mert a költőnő végrendeletében úgy határozott, hogy költeményei, a személyes vonatkozások miatt, csak a halála után kerülhetnek nyilvánosságra.

Anna Moll és férje a hetvenes évek közepén többször is ellátogattak Magyarországra. A költőnő azután fordította le a verseit magyar nyelvre.

Anna Moll nyolcvannégy éves korában, 1989. augusztus 4-én hunyt el Willistonban.

A TEKNŐS BRADLEY-ÉKNÉL

Kilencven év alatt
a Bradley család farmján
láttam megereszkedni
diónyi melleket,
s bénultan sírni vad férfiakat,
kiknek egy élten át
e melleken kívül
nem volt egyéb gyönyör.
És úgy birkóztak mégis
földdel, állattal, sorssal,
mintha isteni létet
szántak volna maguknak,
örök időt, erőt
bizonnyal birtokolva.

Gyermek mászott a porban,
s újra ott szélütötten,
hogyan eltelt az idő.

John, Steve, Eddie, Robert,
Judith, Ann, Mary-Lou;
hol vagytok játszótársak?
S hol vagyok én, ki páncélt
növesztettem a végzet
gyilkos dárdái ellen?

BRADLEY-ÉK TEHENE

Ne féljetez szomorú kisdiákok,
kik a Jefferson úton láttatok
imbolyogni a vágóhíd felé:
az életünkben csak egy perc a vég.

Ti ihattatok Bradley-ék tejéből,
finom túrójuktól ehettetek.
Én voltam az!
Hogy taglózhatna le
az ezer volttal áramló halál?
S mit ettem én?
Nem füvet ott, a Drake erdeje mellett,
hol megütközött Blood és Pantier
hada ezerhétszázhárom telén?
Ők lettek én, s ti rajtam át megint ők,
és így tovább!...
(Ez nincs a tananyagban!)

MARY-LOU KAKASA

Istenre hivatkoztok?
Szót se róla!
Halálomat neki köszönhetem!
Kinek van itt ítélni több joga?

Hatalommal, s hódolattal betelve
élünk a földön,
járunk peckesen
Mary-Lou Bradley hátsó udvarában.
Tesszük a dolgunk hittel, fegyelemmel,

csak azt várva, mi tegnap volt, ma van,
s mi holnapig elég.
A végzethez, s effajta cirkuszokhoz
nekünk semmi közünk.
Miképp történhet meg hát
az a botrány,
hogy London tiszteletes egy napon
nálunk ebédel,
s tálba kerülök?
Kukurikú!
Hol volt akkor az Isten!

MARGARET, A KANCA

Ki tudta már azt rólam Willistonban,
hogy Harry Bloomnak megnyertem a derbit
ezerkilencszáznolc augusztusában?
Én, az abszolút esélytelen!

Minneapolis! Hogy zúgott a lelátó!

Tizennégy éven át húztam a sört
félig vakon,
mert a verseny után,
egy félbolond, ki tízezret veszített,
rámlőtt a pisztolyával.
Harry Bloom persze rögtön perre ment,
s egy valag pénzt kapott.
Engem pedig, kinek köszönheti,
hogy Kansasban porcelángyára van,
s a templomban az első helyen ül,
bagóért eladott!

Tizennégy év,
tizennégyezer ostor-
suhintás csíkozta a bőrömet.
De egy se fáj, ha eszembe jutott
Minneapolis!...
Hogy zúgott a lelátó!

DODO, A HERÉLT

Jellemző!
Rólam nem szólt Margaret,
kivel egy hámban hosszú évekig
egy sorsa volt.
S ki annyiszor húztam helyette is
szakadásig feszülve.
Vagy ha rácsaptak, leálltam pisálni,
hogy engem üssön a vén Terry Cahn.

Tudják, mi az, leélni úgy egy életet,
hogy mást sem hallunk társunktól, csak azt,
„Minneapolis! Minneapolis!”?
Tehetek róla tán, hogy engemet
nem indítottak el soha a derbin,
s azt sem tudom, hol az a kurva város?!

A HÁTASLÓ, ROBERT

„Gyilkos! Gyilkos!” – üvöltötték fülembé,
s a vágóhídra vonszoltak azonnal,
mert agyonrúgtam Barry Gordimert,
az Állatvédő Egylet elnökét.

Rá miért nem kiáltották, hogy gyilkos?
Vagy nem tudták, hogy kocsmázás után
bejött az istállóba részegen
egy zsákvászonba csavart görbe bottal?
„Liza, te dög! – kiáltotta. – Liza!”
És ütlegett elvakult gyűlölettel.

Hamisság az, amit napfénynél láttok.

Mások előtt simogatott, becézett:
„Hobbyból tartom, szinte már családtag.
Nem vagyok Terry Cahn!”
S törvény elé idézte a kocsiszt,
ki városszerte verte lovait,
ha a sörösládákkal elakadtak.

Ó, boldog párák, Margaret, Dodó!
Ti sejtették talán életem...

Megöltek. Ez nem bántott. Sorsom az.
De hogy megüssön, s gyilkosnak nevezzen
a ház úrnője, Liza Gordimer?!...
Több volt a soknál!

PÁVA A KERTBEN

Lettem volna bár csúnya,
idomtalan, szelíd!
Akit azért szeretnek,
mert gyöngé, védtelen,
kegyetlenek kegyeltje,
már szinte emberi...

Gordimerék kertjében
pöffeszkedtem egész nap.
S míg futkoshatott a baromfinép,
bénán csodáltak,
gőgre köteleztek.

Hogy untam a hatalmat!
Hogy utáltam
léleknyomorító szépségemet!
De kiáltásom nem értette senki.

Figyeljete rám szürkéek, szomorúak!
Ne irigyeljétek azok bámulatát,
kik néhány tollért egy éjjel megöltek!

HARRY, A HÁZIMACSKA

Imádtak Smithék, bárki bármit állít
Willistonban!
Csak nyaralás miatt
adtak oda a szomszéd Liza Greennek
egy kis időre!

Nem tudták: pénzért nem lehet szeretni.
Ha törleszkedtem, Liz arrébb rúgott,
s mert bánatomban ríttam egész éjjel,
a kertbe kidobott.
„Te rusnya dög! Egész éjjel nyivákolsz?
Holnap dolgoznom kell!” – így szitkozódott.

A kertben Bill, a vén farkaskutya
felkergetett a fára.
S itt ért a végzet,
mert reggel esett,
s én, ki a kis Joanne
meleg karjai közt aludtam mindig,
csúnyán megfáztam, s elpusztultam hamar.

„Megdöglött szegény, nem tudom, mitől –
mondta Liza gazdáimnak, mikor
megjöttek a napfényes Floridából.
– Én igazán mindent megtettem érte!”
S a síró, kis Joanne-nak, meg a többi Smithnek
nem tudtam már odanyávogni, hogy:
nézzétek meg máskor, kire bízzátok,
akit szerettek!

BILL, A FARKASKUTYA

Egy karóhoz volt kimérve a sorsom
a Green család aprócska udvarában.
De nem bántam. A lánc megszokható,
s így kis örömnek is lehet örülni.
Ha labdázni jöttek a Green fiúk,
én boldog voltam, csak hogy látom őket.
S már nyolc előtt a tálkáimhoz ültem,
mert Liza asszony jött az étellemmel.

Ó, szép és szent létezés, köszönöm!

Örültem, éltem, őriztem a házat,
s mikor egy nap Jeremy, a csavargó,
ki Smithékhez akart éppen betörni,
eltévesztve a lépést,
mellém ugrott le a kőkerítésről,
tudtam a dolgom, elkaptam a lábát,
s nem engedtem, bár oldalamba szúrt.
„Hálás vagyok Billnek – mondta Smith úr –,
a kis Harry mellé szeretném eltemetni.”

Így fekszünk egymás mellett, békességben.
Ő, ki Liza miatt pusztult el nyomorultul,
s én, ki gazdáiért adtam az életem.
Ki van immár egyenlítve a számla.

MARILYN, A KORCS

Az én gazdám Jeremy White volt,
a börtöntöltelék.

Január hidegében, egy szemétrakás mellett
találtunk egymásra Jeremyvel.
Részegen alva, ott fagyott volna meg,
ha érdes nyelvemmel nem nyalom az arcát,
míg felneszel.

Lopásból élt, lopásból éltem én is,
de együtt, s boldogan.
Ó, szép idők tündér világa hol vagy?

Egy éjszaka,
amint Smithékhez indult egy kis zabáért,
Greenékhez ugrott be,
s valami dög kutya
– ó, fajtám átkozottja! –,
elkapta őt.
Sírva keringtem ott a ház körül,
míg gazdám el nem vitte Buck, a rendőr.

Kóborrá lettem újra,
legyöngített a bánat,
s a sintér elkapott.
Így végeztem egy orvosi laborban,
mint kísérleti állat.
Az emberiségért pusztultam el tehát,
pedig én csak Jeremyért akartam.

HENRY, AZ ARAPAPAGÁJ

Mindent tudtam, ami Greenéknél történt.
A vén Adams drugstore-jában, hol éltem,
reggeltől-estig jöttek a vevők,
s mondták, mondták, mi zajlik a világban.
Vagyis, hogy Greenéknél, Smithéknél,
Silveréknél;
meg másoknál, a Lincoln tér körül.
Ez így mondta, az úgy, amaz meg másképp,
tudásuk és szájuk íze szerint.
Egyedül én tudtam, mi a való,
mert kihámoztam a sok szóbeszédből.
Elárulom, Smithék ölték meg Harryt,
és Bill, Greenék miatt vérzett el láncra kötve.

De nekik nem mondom, nem értenék.
Csak ismételve, ha pletykáznak,
mire a vén Adams egykor megtanított:
„Bolond beszéd, bolond beszéd, bolond!”

JEFFREY GREEN MADARA

A szíved összetört kis Jeffrey Green,
mert egy napig sem éltem ketrecedben?
Te nem sírtál, hogy anyád ott hagyott
az iskolában első alkalommal?
Nem káromoltad Miss Mathewst, s az Istent?
S nem rettegtél, hogy nem látod viszont
az öreg Billt és testvéreidet,
az aklot, a hazát,
ami TE VAGY?

Majd meghaltál fiú, kis gyilkosom!
S mi vagyok hozzád képest én?

Emberszívnél kisebb,
toll, dallam, fájdalom.

A LINCOLN TÉRI PATKÁNY

Nehéz úgy élni, hogy mindenki gyűlöl.
Bujkálsz a fény elől sötét zugokban holtig.
Mocsokban élsz, mert oda nem követnek,
s ha fázol, csak fajtád melege gyógyít.

Mert a világ utál, utálod a világot,
benne magad, testvéred, minden őőd.
Így élsz.
S ha egyszer fellázadsz az ellen,
amit a rettegők sorsnak neveznek,
s egy nyári napnak reggelén kifekszel
a sugarak alá –
ó, lázadásnak szent pillanata!
– biztos arra jön Buck a szolgálatból,
s egy lövéssel szétfreccsent a kövön.

A VERÉB

Ember, s ember között én tudom a határt.

Hogy Steve Bradley egy kővel eltalált,
törött lábamat Jan Drozska, a lengyel,
hetekig gyógyítgatta türelemmel,
s beszélt, beszélt
a messzi madarokról
Lengyelország felett.

Mit tudtok róla willistoniak?
Hogy lázadó, vörös és idegen?
Én ismerem.
Csak én,
ki láttam sírni, s gyertyát gyújtani
augusztus elsején.

*Meghaltunk, Varó, jó anyánk –
de élünk, amíg él a láng!*

LARRY, A RENDŐRKUTYA

A Törvény voltam én, hű és fegyelmezett.
Buck törvénye: igaz, könyörtelen.
Étkem, s fekhelyemet mindig kiérdemeltem.

Jan Drozskát, a lengyelt, ki sztrájkot szervezett,
és nem fért a bőrébe semmiképpen,
a lap szerint, hogy gombászott az erdőn,
hajnalban széttépték a farkasok.
Tudjátok meg:
én voltam az a farkas,
kit Buck a szőke polákra uszított!

Láthatjátok, mi egyek voltunk ketten.
S mégis, mikor Tom Rice után rohantam,
ki megint pénzt lopott a vén Adamstól,
s egy átkozott kocsi lábamra hajtott,
Buck hátravitt az udvar szegletébe,
s fejembe lőtt.
Ki mondja meg: miért? miért? miért?

MRS. BUCK PINTYE

Próbálj egy meggyötört, égőszemű asszonynak
vígán dalolni!
S tudod sorsomat.
Mit asszonynak?
Egy nőroncsnak csupán,
kit szíjjal vernek
a belső szobában,
s míg ütik, vinnyognia sem szabad.

Mit tudtatok jó willistoniak
a szelíden mosolygó Doris Buckról?
„Hogy van? Hogy van?”

Ablaktáblák mögött a félhomályban
pintyegésem volt az emberi hang.

Lebeg a sötét ház a pusztá úrben.

A LÉGY

Véletlen volt vagy végzet? Döntsd el élő!

Betévedtem Benjamin Buck perére,
kit Pryce bíró asszonykínzással vádolt,
s hévvel védett meg George Brown, a védő.
„Esküdt urak! Azt feszítjük keresztre,
ki megóvta a bűntől városunkat?
Ki életét – éjt, s napot összemosva –
életünk védelmébe állította?
A foltocskák Doris Buck tetemén
nem ütések! Csak elesett szegény.”

Bólogattak a willistoniak,
s hiába zümmögtem dühösen körbe-körbe
(ki tudtam Pryce, Brown és Buck történetét),
hogy megvakul, hamisságból ki vak.
Egy kéz villant, testemet összetörte.
Csak én bűnhődtem meg.
De én miért?

PRYCE HATTYÚJA

Mi irányítja dicső sorsodat emberiség?
Dolgok, szükségletek?
Csak régi hattyúk a víz tükörén.

Tapsot kapott Samuel Pryce, a bíró,
ki a tanácsülés egyik vitáján
azt mondta, hogy a városi tapon
tartsanak hattyút a köz érdekében.
„Helyi polgárt és turistát bizonynyal
vonz és megejt a földöntúli szépség!”

Úgy lett. S a helyi újság megdicsérte
a komor bíró kedves ötletét.

Bezzeg azt már csak én tartottam számon,
hogy a vénember, ki sztentori hangján
sok ezer évet, s hatvan halált osztott ki,
mint a Törvény,
a tó partjáról minden délután
nedvedző szemmel
nézett, s azt motyogta:
„Ó, hol vagy Juliette?
Én hattyúm, édesem!”

Ím a bölcs férfiú!

CARRY SÜNIJE

Éltem, mint más, a magam uraként:
egyszer hopp, másszor kopp,
fent a Missourinál.
Míg a kis Carry Brown
nem bukkant rám egy reggel
lűktető napsütésben,
(ki tudja, mely sugár leszen utolsó?)
s nem zokogta apjának, hogy szejet.
Isten védelmül adott fegyvere,
tüském hiába szúrt.
Egy ronggyal könnyedén
elhelyeztek kocsijuk belsejében,
hogymeg nekem jó legyen!
Ó, bárgyú emberek!
Veszélyekkel teli szabadság helyett
csak bolond választ békés szolgátságot!

Elmátsztam, bújtam két lemez közé,
a karosszéria egy titkos rejtekében,
s ott megszorultam.
Nem letek soha.
Azt hitték tán kiestem,
Carry Brown sírhatott.

És azóta velük
egy sorsba
összezárva
utazom,
utazom.

GEORGE BROWN POSTAGALAMBJA

Fagyot, napot, horgas csőrű halált semmibe véve
repülnétek-e ötezer mérföldet, hogy hazatérjetek?
S bárhová visznek el, tudnátok-e,
hogyan hol van a haza,
s ott a férfi, ki üzenetre vár?

Hússzor tettem meg a hosszú utat
Cedar Rapids és Williston között,
s élő áruként a vasúton vissza,
mielőtt Jimmy Green lecsúzlizott.
Hússzor vittem a szép Jill, s gyermeke
üzenetét a kis Carry apjának,
mit nem bíztak levélre, telefonra,
vittem a hírt, de mindig ugyanazt:
„Cordélia hallgat, s szeret.”
Nem értem.

HÚSVÉTI BÁRÁNY

A békékhez mindig áldozat kell?
Cedar Rapidsból jött George Brown haza,
s egy ládikában – bégető csomag –
hozott magával, épp Húsvét előtt,
bőrében még a szép Jill illatával.
Carry ölelt,
Missis Brown hallgatott.
Az asztalon sorakoztak a kések.
Én is feltámadok?

CIRKUSZ

AZ ELEFÁNT

Hitvány életedért asztalra ülsz, egy lábra állsz,
s ormányoddal ecsetet markolászol,
mit jószántadból nem tennél soha.
Száz év után mért hazudnék magamnak?
Szénát, répát, zabot azért kapok,
hog्य estről estre a rivaldafényben
ne legyek önmagam.

Azt mondják, a legnagyobb, legerősebb emlős
e földi tájon én vagyok.
Na és?! Mit vártok bamba bámulók?
Hisz enni: kell!

A MEDVE

Azt mondják: táncolok
– ó, bamba nép! –,
ha billegek lábaimon,
s fejemet ingatom jobbra-balra.
A duda szól,
Liuból száll az ének,
ingok le-föl.
Ők művészetnek vélik,
pedig csak enni kérek.

Élők, a kólás dobozoktól tartsatok!

Éveken át a száraz és poros porondon
hajszolt egy borszagú Isten,
hallal, s éhséggel kínálva elégszer,
hogy óriás testem körbetekerve
égő fáklyát hordozzak orromon,
s uszonyaimon ugráljak a lépcsőn.

„Szenzációs mutatvány!” – ennyi voltam.
De legalább kifizetett a taps:
a dicsőség, hogy nem élek hiába.

Mint ujjongott Williston kandi népe,
hogy lánggal bukdácsoltam felfelé!
„Hogy volt! Hogy volt!”

S éjjel valaki játékból bedobta
azt a dobozt a kocsi rácsain...

Bádogból van és éles a halál.

A MAJOM

Csak még egyszer azt a pusztító napfényt!
Csak még egyszer éhséget, szomjúságot,
olyan kegyetlent, olyan otthonit!
Csak még egyszer félni sunyi haláltól,
mely ott rejtőzik minden ág mögött!
Csak egyszer látni a baobabfát!
Csak egyszer látni a baobabfát!

Azután újra szólhat a zene,
ugrálni fogsz a vékony bőrszíjon
tetszés szerint
e hideg, s tompa tájon.

PAT BARETT FOGOLYADARA

Levágta szárnyaim:
csak az övé legyek!
Inkább célt ér volna,
hogya megsüt, s megesz!

ABRAM TIGRISE

Balgák, kik hisztek minden változásban,
s egyenlőségről, békéről papoltok,
meg arról, hogy a szív, s a türelem
megszelídíti az erőszakot,
fejtsétek meg Abram Lévi halálát.

Ifjan tanár volt München városában,
Goethe és Heine nyelvén oktatott,
s kiket szeretett, mind megölték azok,
akiket szeretett.

Évekig élt a magány templomában,
s megzavarhatta az emlékezés,
mert életét tette rá, hogy egy tigrist
felnevel és békében él vele.

Magához vett a rácsok árnyékából,
cumival táplált és dédelgetett,
s pórázon vont a Lincoln tér körül,
hogy Willistonnak leessen az álla.
– Nézd a zsidót! – bámult a kandi nép.
– Kezes bárány vele az a vadállat.
S mi szép e gyöngéd kapcsolat közöttük!

Múlt az idő, nőttem, s egy reggelen,
hogy Abram hajlongva imádkozott,
egy mozdulat felforralta a vérem:
a Természetnek órája ütött.

Isten megóvta őt.
A taleszát dobta fejemre,
és átmenekült a szomszéd szobába.

Én én vagyok, jegyezd meg mindörökre!

Napok múlva,
ordításom miatt
a szomszédok szóltak a rendőrségen,
így találtak meg engem
éhségtől elvadultan,
s Ábrámot a kötélén.

SENKI, A KÖLYÖKMACSKA

Két napig élni...
No, de élet az?
Vaksin vergődni a meleg után,
mely eleresztett,
s a világból nem tudni mást, csak azt,
hogya puha és kemény,
hogya langyos és hideg...
Testvéreket taposni, míg taposnak,
s nem érteni: miért e szenvedés?
Mi cél hajt és hova, ha egyetlen öröm
kínban keresni a lét kapuját,
a nyílást, mely némi nyugalmat ad,
és szívni, szívni, szívni, szívni, szívni?!...

Ám legszörnyűbb percek között a perc,
mikor gazdád, Tom Rice,
bedob egy vödör vízbe,
s rádöbben sz hirtelen,
hog y élni gyönyörű!

A TALÁLT EB, HONEY

A végső szakadék szélén reszkettem egykor,
éhség, kór, bűn prédájaként
egy ismeretlen udvar végiben,
kivert kutya.
S akkor két gyermek jött az ételmaradékkal:
Ann és Gregory Hall.

Azóta évek teltek.
Hűségem törhetetlen,
védem életük, házuk, álmukat,
s égethet fagy, verhet eső, bot, bánat,
vagy kölykeim tűnhetnek el örökre,
csak azt mondom megbölcstől nyugalommal:
sose feledd a tegnap horizontját!
És ne feledd Ann és Gregory Hallt!

WILL' SILVER NAGY HALA

Ha nem vagyok, holtan halsz meg fiú!
Hisz nem élet megalázottan élni,
lelenként, kit bolti polcon találtak
cukrok között.

(Kaptál is érte a jó Silveréktől,
kik magukhoz vettek Isten nevében.)

De kifogtál!
Nyolcvan kilós halat egy őszi nap.
S a sikerhajhász willistoniak
leborultak eléd egy pillanatra.

Húsz éves voltál.
Éltél hatvannyolcat,
s többé a sors, Will' Silver, nem kegyelt.
De az évek alatt
másról sem szóltál,
csak, hogy a halat
hogy, s mint fogtad ki egykor
ifjúságod tavából.

Király, elnök és van sok Isten is,
kik nem tettek boldoggá senki embert.

Én, a nagy hal,
én nem éltem hiába.

CLARA, AZ ARANYHÖRCSÖG

Boldogtalan mikor vagy, nem tudod.

Kölyöktelen, akváriumban élsz,
üvegfalat kaparsz két éven át,
és jó, ha élni három adatott...

Boldogtalan mikor vagy, nem tudod.

Aztán Ben God összeereszt egy hímmel,
marjába marsz, mert élelmedre tör,
s visítsz, visítsz. Nem tudod a gyönyört.
Végül engedsz a vágynak,
és vemhed boldogít.
Forgács közé szülsz
nyolc kis jószágodat,
mind meztelen, ártatlan, vak világ.
Sűrögsz, forogsz, rettegve rejtet őket,
s alig múlik hét nap,
ledőf egy semmi kór,
elvisz a gyors halál.
Boldogtalan mikor vagy, nem tudod.

Epilógus

Sír a kis Ben,
mikor a kölykökre
az állatkórházban
ecetet öntenek.
S most vagy boldog,
hogyan meg nem érted ezt.

A BIKÁ, BLACK SHADOW

Emlékeztek, ugye?
Én voltam Black Shadow,
kit nem lovagolt meg soha Kid Wyler!
Ki hússzor dobtam le a bajnokot
Willistonban a nyári rodeón!

Én mondom: nincs igazság!
Nincsen Isten!

Ledobtam volna még százszor, ezerszer,
de megvásárolt féktelen dühében,
s az udvarán, titokban, éjszaka
hidegvérrel megölt.

Bőröm díszíti szobája falát.

Bolond Wyler!
Kedvenc íród idézzem?
Elpusztíthattál,
de nem győztél le soha!

PATRICIA SILVER LEPKÉJE

Felszúrva egy kemény kartonpapírra,
rozsdás edény, gyűrtött füzet között
a lomtár sarkában porosodom.
Én, ki a szépség, s könnyedség jele
lehettem egykor!

Nem végzed másképp Patricia Silver,
ki hálóba zártad a repülésem,
te szöszke, nevetős.

Aszott bőrrel és nedvedző szemekkel
ott reszketsz majd az élet lomtárában,
mígnem a földbe szúrnak a kereszttel.

Így játszik velünk a Nagy Lepkegyűjtő.

AMARILLA, A KÓBOR EB

Az erdőkerülőt szidjátok, Richie Rose-t,
cseplöttek, mert Bill' legszebb ebét
– úgymond – megölte.
Ha vétke van, nem ez.
A dolgát tette csak.
Kérdezzétek inkább Simont, a gazdám!
Mért csatangoltam lucskos egyedül
a téli erdőn?
Én, kit úgy óvott még a szélől is!
Kit úgy cipelt a szépségversenyekre,
mint lányait bálba Rebecca Smith.

„Eltűntem”? Igen? „Elloptak bizonynyal”?
Ezt mondta? És hogy mennyit keresett?
S arról nem szólt,
hogy Patricia Silver mit rikácsolt
az esküvő után?
„Vagy ő, vagy én!”

Szegény Simon, szegény!
Nem bírt megölni
és eladni szégyellt.
Föl, a Missouri mentén így vitt el messzire.

De visszatértem tépetten, soványan,
kóbor kutya...

A többi nem titok.

AZ UTOLSÓ BÖLÉNY

Nincs üzenet. Bámulhattok, hiába.
A milliónyi holttetem felett
semmi titok, rejtély nem lengedez.

Ben God is elhagyott, ki szeretett,
s azóta gyűlik alattam a trágya.

Hobbiból öltök, s haltok emberek.

SARAH WOOD KÍGYÓJA

Nem én kíváncsoztam Sarah Wood otthonába;
pénzt adott értem.
S hogy dicsekedett Liza Gordimeréknek!
Milyen merészen!
„Egy férjnél biztos biztonságosabb!
S nem kell ápolni úgy, mint egy lovat!”

De éjjel egyre többet hánykolódott,
verítékben riadt fel reggelente,
és új pántot rakott a ketrecemre.
„Te átkozott! – morogta. – Még megölsz!”
Bámult merőn, s ivott az álma ellen.

Állattestvér! Ne bízz az emberedben!
Tesz, vesz, beszél, s nem tudja, mit cselekszik.

Szétlőtt fejjel a föld alatt,
csak azt mondhatom ismét Sarah Wood:
én nem akartalak!

KID WYLER VADÁSZSÓLYMA

Hogy csodálkoztál mindig Sarah Wood,
mert visszaszállok gazdám kesztyűjére.
„A szabadság madara?”

Buta némbér!

Te mért maradtál holtig Willistonban
a függetlenség hirdetőjeként?

A szabadság megszeretett szokás.
A függetlenség: önként vállalt függés.
Én elszállok, mert visszatérhetek,
és visszatérek, mert elszállhatok.

Mindezt persze ésszel fel nem veszem.
Ez így természetes.

De hogy te sem?!...

MILLIE, A MÓKUS

Ki ne ismerné Nathan Rosenberget,
a fürgelábú, harsány textilest,
kinek fia megszökött Annival,
a kvéker Hall lányával egy napon!
(Odense-ben élnek, a dán partokon.)

A Szabadság sugárút elején
volt szövetboltja,
hol ketrecben én
futkároztam

ezer mérföldön át – pörgő kerékben –
lombos fák közé,
örökké úton lombos fák közé.

Ismertétek.

De ismertétek-e?

Ki tudta, hogy zárás után a pultnál
egy székre rogy nézni futásomat?

Nézi, nézi és úgy bög, mint egy gyermek:
„Ó, Isaac, Isaac, mért hagytál el engem?”

BARNABÁS, AZ EB

Elhagytak lányaid te rideg öregember
William Coleman. Elsorvadt asszonyod.
Kihalt házadat az Északi úton
híven őriztem. Rám fogtál botot?

Azt hitted, romlásod tanúja voltam?
Ugyan vén Will!
A kutya, az kutya!
Alszik, eszik, ugat, és nem becsülik holtan.

Csak az embernek van története.
Abba hal bele.

A CSÖRGŐKÍGYÓ

Élted vackán ne légy boldogtalan!
Unt perced nem lehet, eldobható, fölös.
Házadon mindig van egy csöppnyi rés.

Besurrantam Fred Freeman otthonába
harminckilenc szeptember elsején.
Azóta nincs Nancy Freeman-nek lába.

Élted vackán ne légy boldogtalan!

KITTY ROSE CICÁJA

Nem ismertétek fel a húscsomót,
mely pajkos kölykök csínytevése végén
Lawrence Sheridan kerítése mellett
egy nyári reggel
zöldfejű legyekkel
volt tele?

És Kitty Rose-ra emlékeztek-e?
Az ezüsthajú, kedves nénire,
ki néhány éve elment Omahába
a nővéréhez.
És a kiscicára,
mit vékony pórázon vezetgetett
és úgy hívott, Cili Cecília...?

Most bölcsességet kéne mondani,
amint a többiek.
Minek?
Élők közül ki érti meg?

MARIE KÓBOR KUTYÁJA

Féltetek tőlem Willistone lakói.
Veszett kutya! – csak így neveztetek.
Mert felbukkantam éjjel, mint kísértet,
hol itt, hol ott, ijesztőn és fehéren,
s úgy hittétek, hogy csak rátok lesek.
Fogakról szóltatok, mint a mesében,
s ajtók mellett függtek a fegyverek.

Nem tudta más, csak a kis Marie Moll,
ki a menhelyre maga vezetett,
hogy vágyam hajszol éjjel körbe-körbe,
vágyam: megnyalni egy emberkezet.

DIANA GALAMBJA

Hogy lélek voltam – jóanyád szerint –
és égbe szálltam,
hidd azt Diana Walker!
S míg élsz, leszek legszebb történeted:
erkélyre ülő,
kézhez szelídült,
emberi szóra hallgató galamb.

Mesélj! Mesélj!
Így marad fenn az eszme:
jószág és hit, barátság, szeretet.
S mit tudja azt
a mítoszt dédelgető jövő,
hogy betegségtől rettegő anyád
megmérgezett.

TONIO G. LIBÁJA

Nem haragszom Williston városa.
Elég bánat viselni múltadat,
kínos halálaink történetét.

Kacagtatok rajtunk,
hogy Tonioval végigbattyogtunk a kocsmá felé,
a kis olasz, s mögötte a libája, testvére, társa: én,
a kedvetekre idomított tottyogó, hű kutya.
Ó, szeretetre vágyó, könnyű préda!

Csúfoltatok – törődtetek vele.
„Hibbant olasz!” – Ez volt az élete.

De jött a nap, hogy nem talált sehol.
Járta a várost reszkető inakkal,
míg cimborái nem vitték magukkal:
„Ne búsulj pajtás!” Várta már a bor,
s néhány falat a vidám Pat Baretnél.

A többi köztudott.
Akkor este megettek,
s aztán kacagva fedték fel a tréfát.
Ne éld át!

Ó, Tonio! Még tudtál mosolyogni a kedvükért!
S csak távozás előtt döfted a kést
a szíved közepébe: Jó napot!

Willistoniak, most kacagjatok!

DOG, A VAKVEZETŐ

Izgatott futkosókkal ne törődj!
Szolgálj, szeress!
Legyen benned alázat!
Naponta járd ugyanazon utat,
se csont, se macska ne mozdítson el
attól, ki hozzád méri lépteit.

Ha egyetlen lény bizalmát bírod,
felelős vagy a létező világért,
oly óvatos légy!

Egy rossz mozdulat
s feltartóztatni nincs mód a halált.

Ötezer napon át Ed Cowley-t,
ötezerszer
vittem a klubjába és kísértem haza.
Sem anyjával, sem nővel, sem baráttal,
s Istennel sem töltött annyi időt.
Mért csodálkoztok hát,
hogyan nem ugrottam el
(bár ösztöneim súgták!),
mikor Pat Barrett részegen
elütött mindkettőnket?

END

A világban, hol éltünk,
gyermek apját felejtí.
Ki emlékszik ráánk?
Senki.
Kő síncs sírunk felett.
Elporlad majd e könyv is,
a végső üzenet,
a végső bizonyosság, hogy
itt éltünk köztetek.

Nógrádi Gábor Itt éltünk köztetek című, Anna Moll álnéven megjelent verseskötete 1990 és 2005 között két kiadásban, és több utánnyomásban jelent meg. A könyv második kiadása kétnyelvű kötetként, magyarul és angolul, Cakó Ferenc homokrajz-illusztrációival látott napvilágot. A verseket Tóthfalusi István fordította angolra. Anna Moll, a magyar származású költőnő nem létező személy. Nevét az angol animal (állat) szóból alkotta a szerző.

KI ÉRTI EZT?

V E R S E K
2003–2004

TE VAGY A JEL

HOGY VISSZATÉRJ

Hogy visszatérj, ígérni mit tudok?
Mi lehet szebb a vágytévé-adásnál:
a megálmodott szappanoperánál?

Mi lehet szebb a nemvolt-nál, a hitnél?
Világ soha az elképzelt világnál,
életed sem annál, amire vártál.

Történet, mi nem történt meg: varázsos;
egy öl vágya megöl, olyan parázsos.
Messzebb lát, ki nem lát, és a farok
vastag és nagy, míg el nem csábulok.

De – ki tudja? – neked tán sikerül
fényre szülni, mi nem volt, csak belül.
S ha nem? Legalább szép lesz a mese:
„Lángba repült a fény szerelmese.”

A MENEKÜLŐ

Elvágódni, igen!
Ahol vagy, mindig onnan.
Életre szóló program.

Mikor vagy, akkor nem vagy,
s ha nem vagy, létezel.
Élsz, s azt hiszed: leszel.

Pesten vagy Indiában,
vegát eszel és misztikát kajolsz,
míg lelked rákos habján áthatolsz.

De néha a szeretkezés hevében
magához ránt a megvetett való,
s életre kelsz, az orgazmus, ha jó.

TE NEM

Minden megsimogat,
egy hang (egy idegen),
cirogató a csend,
mely itt maradt velem;
vad kölyök pillantása simít végig az utcán...
(Megérzi tán a szenvedést?
Vagy látja hátamban a kést?)

Minden megsimogat.
A lódító idő,
egy álom Vilniusból...
(Emlékszel? Az eső...)

Még ez a vers,
ez a szenvedő és magakellettő
felesleges kacat
is simogat.

Meg-megérint anyám,
ki ötven éve nem,
a meghívott kaszás is cicázik velem...
Te nem.

A JEL

Folyton egy jelre várni?
Egy hangra, telefonra?
Ismerős arcra harminc év után?
Egy tea illatára? Kecsízé?
Ó, madeleine! Eltűnt órák...
(Ne nézz olyan bután!)

Folyton üzenetet
várni valami jelben?
Hát élet ez vagy csak várakozás?
„Veled élek, de mindig őt szerettem.”
Ezt hallgatva élvezet a baszás.

Hét évig várt, a feje fájt, s a háta.
(Régen is fájt, de még nem magyarázta.)
Mily misztikus!... Mint vár, hogy menni kell!...
Ne várj jelet! Ne várj!
Te vagy a jel.

LÉLEKVÁNDORLÁS

Rovátka, ránc, redő
– az idő dörzspapírja
a tartozásait
testére mind felírja.
Sok elvetélt öröm,
gyávaságölte álom...
Summa? Új életet remél
túl a halálon.

KÖLTÖZÉS

Minden zacskómat elvitted, kicsim.
A térképest Korfuról és a vásznat,
a frankfurtit, mit prosival tele
hazacipeltünk. (Ó, mennyi hazugság,
hogy könyveket adjunk ki, s évről évre
fejlődjünk végre lassan révbe érve!)

És elvitted a reklámosokat,
mit pénzért adnak szemét boltosok
az árujukhoz: hordozzuk az utcán
reklámemberként! Itt nem is maradt
csak néhány vékony, kicsi és szakadt.

(S elvitted azt is, mi élet volt régen:
gyakorlatilag nincs merevedésem.)

KI ÉRTI EZT?

Ki érti ezt? A tested benne rángott,
s most elhárítja a simogatásod.
Kezeddel combja között, úgy aludtál,
s most intimitás, ha kezéig jutnál.

Megszokhatatlan magány a „nélküled”.
Nem hívlak. Hallgatok. Nincs rá füled?

VISSZAVÁGYOM A KÉJT

ÖRÖKRE

Nyolc éve? Igen. Karácsony körül.
Éppen előtte (vagy utána tán?),
mert megsejtette, milyen a magány.
(Most már nem tudja, mert éppen örül.) –
Szóval nyolc éve... Az ember fölül
egy telefonnak sivár délután,
pláne három szívtelen év után,
ha diós tésztát eszik egyedül.
Szóval nyolc éve. Sok ez vagy kevés?
(Közhely, de tény: egy év egy perc lehet...)
Be kéne fejezni a versemet...
Ne még! Utána rossz az ébredés.
Míg róla írok, ő telefonál,
s örökre a Szerb ajtajában áll.

NYOLC ÉVE

A lábujjával is szeretkezem,
szopogatom, mint kakasos cukorkát,
bokáját, térdét, hasát, ajkát, orrát
végigcsókolja a gerjedelem.

Órült kamasz őrjöng a kincseken:
mellét harapjam? fenekét? a combját?
Áldott idő, mikor nincs semmi korlát,
meggondolás, szorongás, félelem.

Vagy talán mégis...? Túl az ötvenen
a rettegés vetette el a zablát?
S míg arccal lába között nyelvelem
húsom éhes kis férgek nyalogatják?
Mit bánom én! Drága nedvét nyelem!
Innen jöttem, ide temetkezem.

AMI UTÁNA JÖTT

Jó volt ajkad között.
Tudom, ez fizika:
a szád mozgékonyabb,
mint képzett vagina.
Igyekvő tisztesség:
hosszabb az élvezet;
de miért tagadtad,
hogyan te is élvezted?

Visszavágyom a kéjt,
főleg, hogy élvezted:
„Drága! Drága!...” ugráló
tű az emlékezet.
Nem is a kéj, s a hüvely
rángása... (Hát mi a
fene akkor?) A csend
és a harmónia.
Igen, a béke az,
az a tökéletes,
ami utána jött.
A többi nem érdekes.

ÁLMODTALAK?

Álmodtalak?

Egy biztos, nem az voltál,
kinek hittelek és szerettelek.
Emlékből és vágyból képzetté gyúrva
éltem veled. De valóban veled?
S ha nem veled, mit számít az, hogy elhagysz?
Az én Annám majd velem él!
Soha!
Fekszel, remegsz, beléd hatol a másik...
Ez is képzet. És ez is ostoba.

AZ ELHAGYOTT SZERETŐ ÁLMA

Ha rákos lenne!... Igen, az egy megoldás.
Áldozatkészebb nálam nem lehetne,
ágyánál virrasztanék éjjelente,
s bohóckodnék, hogy tűnjön a szorongás.

Minden kívánság rögtön teljesülne,
tekintetéből hála sütné rám,
s ahogy szerelem sosem tud talán:
félelem, s halál minket összefűzne.

Ágytálaznám, fürdetném, ölbe fognám,
csak az enyém volna, csak az enyém!
Vele zokognék átkozódva sorsán,
kívánnám, rákja másszon át belém!
S csókolnám, ha kihullna a haja!...

De mit tegyek, ha nincs semmi baja?

Ó, BÖLCSESSÉGEK!

„A fájdalom megérlel.” Érett almát?
Ezt rothadásnak hívják Tyukodon.
S ha engem érlel, a férgek is érnek,
mik bennem élnek sunyin, vastagon.

(A kis falu Krakkó mellett, s két bajszos,
kik összerágták az életemet.
Féreg anyám halála, meg száz vétkem,
mikért megúsztam büntetésemet.)

Hány bölcsességet hallottam a héten!
„Kit seggbe rúgnak, az előre lép.”
Mily mély igazság ez! Köszönöm szépen!
Csak van egy gond: előttem szakadék.

MILYEN VOLT ...

GYÖNGYVERS

„A kagylóban vágyaidnak homokját
ötven év kínja gyönggyé érleli,
de gyöngyházfényű perselyed kinyitva
a drágaságot szemed nem leli.”

Ódon dalocskánk igazságot bújtat:
a csúcson semmi sincs, csak tüdőöd fújtat.
De messzebb látsz. S ha nem hazudsz, megérted:
életed volt a gyöngy.

(Ezt elkefélted.)

MINT A KAMASZ

Mint a kamasz, mindent felrúgva tombolsz,
Sámson-asszony, tartóoszlopot rombolsz.
Mit számít, hogy nem éled túl te sem?
Mítosz-földön rólad szól a mese.

✱

Kint is török, bent is török,
kitörésünk ezért örök.

HORMONOK LÁZADÁSA

Ötvenöt éves kis nő hormonális
gondjaival az orvoshoz rohan:
„Maradjak nő, megoldás, hogy ha van!”
És van! A test feltámad. (Mily banális!)

Egy sorsszerű és misztikus sugallat
hatására hősnőnk lovat vált, s messze ballag.
Nézői sottognak: „szent intuíció!”
Hölgyünk sikolt: Áldott injekció!

EZO-DAL

Az én babám Ezo Teri, fejit a felhőbe veri.
Kö'dökig sprituális, bo'dogítja a halál is.
Élt már eccer ezer éve,
még sincs a lelkibe' béke:
mert van három uncia
izgatója – ihaj, csuhaj! –, puncija.

AZ ÉLŐSDI

Az élősd nem akar semmi rosszat,
csak élni akar. Élni! És ki nem?
No, hiszen!...

Az élősd nem örül, hogy kifoszthat,
de nem tehet mást, édes istenem!...
No, hiszen!...

Az élősdi, ha életed kiszívja,
el kell, hogy hagyjon. Ez törvény, igen.
No, hiszen!...

Az élősdinek nincsen semmi titka,
te hagytad túlélni a szíveden.
No, hiszen!...

TU DTAD

Tudtad, hogy nem szeret,
csupán a teste gyúlt fel.
Nem mondta: kedvesem.
Csupán a hangja fúlt el.
Mindenki dugni vágy',
egy orgazmus a kozmosz,
nem téged, csak egy falloszt
kíván a kis bozontos.
A többi balga játék:
illúzió és szcéna.
Minden férfi egy kangörcs,
és minden nő hetéra.
S hogy akkor mért a kín, mert
fenekét odébb rakta?
Mért nem húzol egy másik
sárló kancát magadra?
(Nincs válasz. Ami válasz,
az hamis és tünékeny.
Szeretted? És még hányat?
Értük nem mar a szégyen?)

ANNA ÖRÖK?

I.

Milyen volt...

Hogy milyen volt? Nem tudom már.

Csak azt tudom, hogy nem volt és ma van.

Mécsessel feldíszítve, mint egy oltár,
s a feszületen én vagyok magam.

II.

Milyen volt szürkésege, nem tudom már,
csak azt tudom, hogy szürkék a mezők,
ha kiégett az alföldi papírgyár,
s e kiégésben újra érzem őt.

Milyen volt szeme (barna) sem tudom már,
de éjfél után, ha felhős az ég,
a sötéttségben Anna szeme néz rám
egy tegnapból, mely közel, mint a vég.

M É R T É P P E N Ő ?

MIFÉLE SZARKALÁBAK?

Nekem nem lóg a melle,
arcán sincsenek árkok,
bőre nem ráncos, renyhe,
combján redőt sem látok.

Lába a régi márvány...
Miféle szarkalábak?
Képzeldsz, drága bátyám!
A fény teszi, s az árnyak.

Öle tűz. Harminc éve
egyforma lánggal éget...
Égetett. Kihunyt. Vége.
Fázom. Megfagyok, félek.

MINT MILLIÁRD

Két mell, mint másik milliárd.
Két comb, mint másik milliárd.
Köztük, mi űzi a halált:
síkos kagyló, mint milliárd.
Elnyíló száj, hogy megkívánd.
Homályló szem, mint milliárd.
Ráng a hüvely, ledől a gát,
mint milliárdszor milliárd.

Mért más, ha mindig ugyanaz?
Mért hazugság ez, ha igaz?
Gyötrő kérdés – no, bújj elő!
Mért éppen ő? Mért éppen ő?

MÉRT ÉPPEN Ő?

Mért éppen ő? A lába rövid, a háta görbe.
Mért éppen ő? Nyerge alá csiklója tör be.
Mért éppen ő? Életszíne szürkében szürke.
Mért éppen ő, ki farát riszálni sose fürge?
Mért éppen ő? Pusztá véletlen, mint a létem?
Százmillió spermából célba értem?
Jó volna hinni, hogy elrendelés.
végzet, sors, fátum, s nem menekülés.

BÁNTSALAK?

Bántsalak, mert a pusztá érdeked
hajtott hozzám: az éhség és a kéjvágy?
Engem nem az vezet?
Biztonság, s élvezet.

S hogy nem szerettél?...
Én szerettelek?
Vagy élvezetem élveztem veled
*kívül-belől lefelkötő halál elől,
mint lukba megriadt satöbbi?*

Elhagytál. Jogod. S hogy ez megöl?...

Bűnöd, ha van:
engedett megalázni
magam
magam.

VISELKEDEM

Beszélgetek? Mosolygok? Élcelődöm?
Így van. Illetlenség üvölteni,
s hajunk tépve fetrengeni a földön,
míg arcunk nyállal, takonnyal teli.

Viselkedem. Ha kérdik, elmesélem
haldoklásom, s hallom a véleményt.
Pontos, tömör, s egy kalap szart sem ér, nem!
(Ennyit a nyelvről!) „Elhagyták szegényt.”

Elhagytak?! Kifosztottak, megaláztak!
Megöltek, aztán köptek a halottra.
Úgy szűkülök, remegek, mint az állat,
s mint milliónyi nő s férfi naponta.

MÁR CSAK EGY...

Már csak egy fasz vagyok.
Mindkét értelme tény.
Bénán is bagzana
a hőzöngő legény.

Lehet, hogy más se volt.
Dárdarázó Vili
képében tetszelgő
élete csak dili.

Sírba hajló farok,
mindenre csak legyint...
Nicsak! Ágaskodik!
Rád gondoltam megint?

SELF-MADE MAN

Most bezzeg egy gyilkos sincs, hogy ledöfjön!
Hol vagytok, édes nációk? Hol vagy ávó?
Aktatáskával mászkál minden kápó,
hogy hitellel húsz év alatt megöljön.

Gyorskezü rém éjszaka merre járkálsz?
Kis terroristák, ma hol halhatok?
Infarktus, stroke, karambol – itt vagyok!...

Micsoda szörnyű kor!
Hát ez is rám vár?

IGA ZA VAN

Naponta hatszor átkozom,
pedig igaza van:
ha én volnék a szeretőm,
tán elhagynám magam.

A semmi köszörűkövén
ugrándozó majom
távolról élmény, de közel:
könny, vér és fájdalom.

Kép, vers, zene gyönyör lehet,
s lenyűgöz a szobor,
de élj az alkotóval és
tudod, mi a pokol.

Mégis van, ki vállalja. Mért?
Érteni nem lehet.
Él, tűr. Múzsza és kurva ő,
ha kell. (Talán szeret?)

HAJLÉKTALAN VAGYOK

Hajléktalan vagyok.
Hajlékom elhagyott.
Hajlékony teste köd,
körülkerít, beföd.

S bár ott van mindenütt,
hiánya szíven üt.

Nincskeze simogat,
nincsöle látogat,
nincsajka számhoz ér,
orromból dől a vér.

Ti édes hajlatok
mik fölém hajlotok,
se el ne hagyjatok,
se fel ne faljatok.

ENGEDJEM EL?

Engedjem el? Sárkányt repít a gyermek.
Engedjem el? Emlékre fűzve percek.
Engedjem el? Anya keze avarban.
Engedjem el? Kormány ráng a kanyarban.
Engedjem el? Húgomnak haja hullik.
Engedjem el? Ami késik, az múlik?
Engedjem el? Apám a lépcsőn megdől.
Engedjem el azt a fiút a kilencedikről?
Engedjem el?
Engedd el! Engedd! Vége.
Elengedett.
 Zuhanok, de megérte.

A Z A S S Z O N Y V E R S E I

KÉPZELD EL MAGAD
három nagy gyerekkel
válás után,
halált épp elkerülve,
hüvelykujjni gödörrel testeden.
Kopott ruhában, ötvenhez közel
vársz a buszra, s hogy leszólítson bárki,
kinek szaga még elviselhető.
S akkor (játszik a sors) jön egy levél,
valami reklámféle,
s rajta annak neve,
kit egykor úgy szeretted,
s ki elhagyott.
Nem hívnád fel, fuldokló?

MIT GONDOLT, MÉRT SÍROK A KÉJ UTÁN?
Az örömtől? Bánat felhőzte szemmel?
Tudta okát, mert újra, s újrakezdte,
mintha ezer gyönyör felinná azt az egyet,
mit Vele éltem át, az én-felemmel
ugyanabban a hotelben, szobában.

Mért hagytam? – kérded –, és: miért csináltam?
„A végső szakadék szélén reszkettem egykor.”
Ezt ő írta. Pontosabb válaszom nincs.

ARANYKALITKÁBAN LAKTÁL-E MÁR?
Sűrű mézitalon éltél-e már?

GYŰLÖL, PEDIG TUDTA, HOGY ELMEGYEK,
ha nem volt vak, süket hét éven át.
Enyém a bűn, ha becsapta magát?
Perc volt a kéj, s életünk kéjtelen.

HA NEM ÉREZTED, HOGY SEMMIT SEM ÉRZEL
néha, mikor ajkadhoz ér az ajka,
megérteni se próbálj!

Ha nem futottál volna el ezerszer,
és nem maradtál nyelve...! S nyílván, nyalva!
Megérteni se próbálj!

Ha nem nevettél, könnyeid legyűrve,
és nem lihegtél döfölését tűrve,
megérteni se próbálj!

Ha nem hagytad, hogy élvezzen el benned,
s tegyen akármit, ez nem a te tested,
megérteni se próbálj!

HÁLÁRA VÁRSZ?

Amit adtál, nem azért adtad, mert szeretsz?
S ha így van, nem te tartozol,
mert hagytam szárba szökni álmodat,
míg önzésem, fájdalom, bánatom
mosoly-ruhába bújt,
s Annát száműztem a sehol-jövőbe?

Gyermektől, nőtől, férfitől
hálát ne várj!
Ha adsz,
magadnak adsz.

✱

KÖLTŐ? ÉN NEM VAGYOK.

Szégyen és fájdalom írja a verset.
Kifakad a kelés, hogy meg ne öljön.
A költőknél nem így van?
Ha nem, az mesterség, tudás,
nem vers.

SOSEM VOLT ENYÉM

JÖN, MEGY

Ülsz, alszol, iszol, üzletelsz –
ő jön és megy, és jön és megy.

Felejtani nagy útra kelsz –
ő jön és megy, és jön és megy.

Más nőt ölelsz, ha lyukra lelsz –
ő jön és megy, és jön és megy.

„Ne lássalak! Nem érdekel!”
Ő jön és megy, és jön és megy.

Megfojtod, de percet se nyersz:
ő jön, és megy, és jön, és megy.

Tégy bármit, nézz bárkit, őt látod örökké?
Nélküle „nélküle” nincs soha többé?

NINCS VÉG

Viszket levágott lábad,
a boncolt béka ráng,
dúdol halott anyánk,
mag önti el az ágyat.

Nincs vég. Véget nem ér,
mi elmúlt, elveszett;
megölni nem lehet,
mi volt, mi van, mi él.

Versben égetlek porrá,
s nézem, míg tép a tűz,
mint változol mosollyá,
mi nincs-öledbe űz.

Mi volt: álmhajó.
Mi nincs: az a való.

SOSEM VOLT ENYÉM?

Sosem volt enyém a kis kutya,
a kis gumi, amiért úgy sírtam ötévesen?

Sosem volt enyém a kis duda
– tűtű! tűtű! –,
mikor eltűnt anyám
(előbb a melle, aztán ő) hatévesen?

Sosem voltál enyém te sem?
Kétezer nap, négyszáz szeretkezés...
Ami enyém volt, sosem volt enyém?
No, de mégis, akkor mi volt, mi volt?

SZERELEM 1

Lófasz volt ez, nem szerelem.
Csak megszokás és kényelem,
csak nyugalom, és félelem
a magánytól. (Az életem.)

Lófasz volt ez, nem szerelem,
és ha momentán szétesem,
míg zokogok, hogy: légy velem!
– csak a vasalót nem lelem.

Lófasz volt ez, nem szerelem.
S ha a feneked keresem
reggel, míg kilóg a belem,
ez csak az én történetem.

Lófasz volt ez, nem szerelem
– magyarázza az értelem. –
Mit akarsz hatvan évesen?
Mindent. S még többet! Mért? Te nem?

SZERELEM 2

Ferenczi szerint téboly. Tán igaz.
Hisz vágott teste hússá változott,
mióta áldott öle átkozott!...
(Mégsincs vagina más, amely vigasz.)

Bíztatsz: „Valaki vár még rád!” Ki az?
Hadd tépem szét, amíg meg nem lopott,
míg hüvelyébe nem csal a kokott,
s nem fitymál le utána a pimasz...

Hülye szonett! Rímek és szóvirágok
mit képzeltek? Hogy tudtok valamit?
Formába rázni széteső világot?
Ki ebben hisz, az mindig rábaszik.
Ugyanaz a dal évezredek óta!...
Ó, hogy unom! Mért nincs egy másik kotta?

HALLELUJA!

A vágy halott, az emlék pernye.
Látni közöny, és hús a teste.
Érint? Nem ajz fel. Bújik? Már semmi.
Viagrával, ha be tudnám venni.

Ennyi volt? Rómeó, vén fasz, el, balra?
Felidézed, és nincsen arca!
Túlélted!... Szabad vagy. Az élet vár!
Ó, halleluja!...
(De akkor mi fáj?)

AMI SOSE VOLT

Nem, már nem őt,
csak az édent,
azt vágyod vissza,
ami sose volt,
csak a képzeletedben.

Már nem a nőt
látod a fényben,
csak a tiszta
reményt (ami holt),
hogyan boldog lehetsz – szeretetlen.

Már nem a hőt
érzed a kézben.
Csak szemed issza,
ahogy lehajolt.
Sose volt meztelenebben.

A vég előtt
csak a szégyent
felednéd, mint a
patak, ami folyt,
s most száraz a föld a mederben.

M E G Ü T Ö M A M A M Á T

TÉVEDTÉL

Tévedtél, nem anyád.
Virágot várj a földtől,
s hagyd élni a halált.

Mikor a vágy előtör,
álom lesz a való,
s vizet fakaszt a kőből.

Higgyél benne, ha jó,
hisz végső kikötőd,
hova visz a hajó.

GYEREKVERS

Ugrálok a mamán,
fiú vagyok, ő lány,
de csak egy melle van.
Én gyűlölöm magam.

Megütöm a mamát,
a melle helye fáj.
Már hat éves vagyok.
Apa pofont adott.

Azóta keresem,
az utcán is lesem,
mindenütt ott lohol,
de nem látom sehol.

ANYA

Mi lett belőled ötven év után?
Mennyi maradt meg ötven év után?
Nem ismer fel más, csak a tudomány.

Március van, ötvennégy, délután.
A kín szaggat, s én csak állok bután
hét évesen. Az ágyban anyukám.
„Gyere ide! Menj el! No, mi lesz mán?...”
Veríték csurran végig a haján.

Két hét múlva, halála hajnalán,
egy felvonuló ország dallamán
gerincét törték. Ezt keresztanyám
mondta. „Mer’ nem vót morfium! Azám!”

Halálomig sem értem meg talán,
mért mosolygott koporsódnál a szám.
Ez az örökségem? Ezt hagytad rám?

1954

Csak azt a mosolyt,
azt tudnám feledni,
mikor apám ingébe belevágtak
a zsidó vallás rítusa szerint.
Azt a mosolyt
a ravatalozóban.

Keresztanyám
(kereszt? nebah!)
kivitt az udvarra,
s nem tudtam, mit csináltam.

A gyerek ötven éve mosolyog.
Valaki meg, folyton hallom: sír.

ÖTVEN ÉVE

Ma ötven éve. Ötven éve ma.
Éjjel nem aludtál, nem alszom én sem.
Készültél? Tudtad, vártad. Épp elég
okod volt rá, hogy vége legyen. Vége.
S nekem? Nekem nem? Nem szabad?
Mi tart, mama, ha minden elszakad?

2004. április 4.

✱

Világot kap a gyermek
széttörve darabokra,
s egy életen át görcsös
rémületével fogja.

Így jön, megy. Kínja látszik,
tagadná – sorsa ennyi.
Karjában törmelékekkel
ki tud ölelni, tenni?

Ö L E L D H Ú G O D

TÖREDÉKEK

Ne gyere vissza, Anna! Nem te fájsz.
A seb szakadt fel. Azt hittem behegedt.
Miattad, de nem érted szól a gyász.
S nem rólad, csak rólam szólnak a versek.

Mint leterített állatot,
a Trabant hátsó ülésére vetve,
úgy hoztalak fel Budapestre...

Fülön, szájon, vaginán áthatolva
úgy áradok el benned, mint a rák.
Mintha csak benned lennék az, ki volna,
ha átengedné magának magát.

Obszcén, kegyetlen, nyers a versem?
Mondhattam volna szelíden, szebben?
Megbotránkoztat? Haragszol rám?
Nem a valóság, a vers a botrány?

A körte vagy. A halványbarna stóla.
A kis cipők. Tökfőzelék, menóra.
És Vilnius. A csehországi várak.
S foltos, foszló bugyi. A rúdon szárad.
A titok vagy, mert nem akarom tudni,
hogy nincs vágyad, nagyobb, mint messze futni.

Aztán a semmi jön, mi volt, csak jól takarva,
mint koponyát borít a gyermek bájos arca.
Elfödte a remény – valami lett a semmi,
hisz élsz, ha van kivel kefélni, enni, lenni.
S ha hinni van hited, egy Isten vagy egy álom,
a férgekig kitart. Nekem az sincs. Sajnálom.

S most ki felé?
Már kifelé.

Álmomban asszony voltam, a mellem két halom,
barátaim öleltek; jó volt a nyugalom.
Nem volt csók, és a fütykös sem böködött. Csupán
feküdtünk békés csendben, s talán kicsit sután.

Próbálom mással.
(Csalódás, undor.)
Csörte az elmúlással.

Mit meg nem adsz egy kis harmóniáért
pucér féreg! Büszkeséged romokban.
Fejedd el mind mélyebben a homokban...

Mi vagy: csak gondolod.
S mit gondolnak se vagy.
A semmiből a semmibe
hala(n)dó porszem, s az agy.

EMBER ÉRTHETI?

Írtam én is homályos verseket:
„Kéthátú életünkben átkarollak...”
Találtam hozzá titkos nyelveket,
mik rejtélyekről rejtélyesen szóltak.

Húsz éves voltam, titkokkal tele.
Mind megírtam, hogy ne haljak bele.
Ma már nincs titkom. Ötvenhat vagyok.
Mindent megírhatok, hisz meghalok.

Lávából tudni, hogy lent mi mozog?
Útat a magma, mikor s hol talál?
Futok hozzád, ütnélek, zokogok.
Ember értheti, mit, miért csinál?

De minek ok? Mért indok, magyarázat?
Akkor fityiszt mutathatsz a halálnak?

MENEKÜLÉS

Kis gyönyörkapszulák
a fájdalmat feledni,
kilépni önmagadból,
s egy nőben benne lenni.
Ennyi.

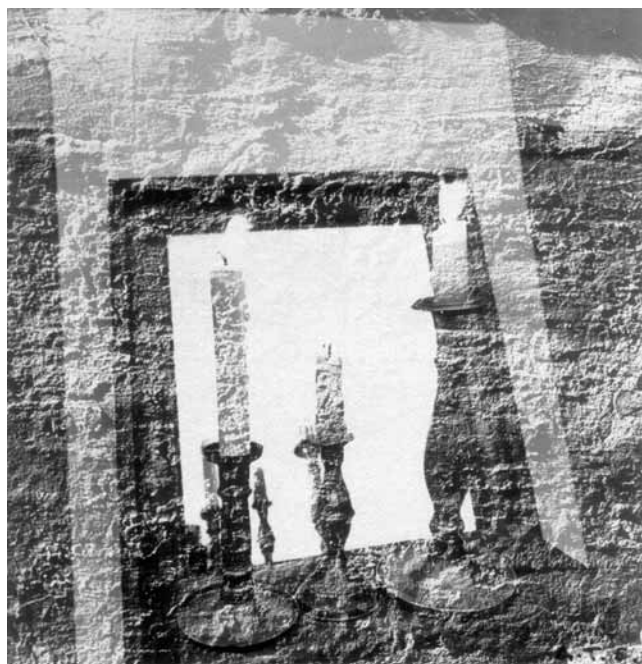
Mellével bíbelődni,
ajkával enyelegni,
a boldogító csapda
gyűrűjében remegni.
Ennyi?

Más droggal él, piával.
Én beérem a Ritával.
(Más rímre számítottál?)
A nyelve, mint a bársony,
szemérem(?)ajka számon.
Inkább, mint haldokoljál!

MÉG MENNYI?

Van még öt év? Vagy három? Kettő? Egy?
Az űr szólít, az Úr lassan kiszámol.
Jó voltál? Rossz? Az neki egyre megy.
Egy perc alatt lesz a közelből távol.
Mint ha ölelsz húsával összeforrva,
aztán ellök, s keresed, hol a torka.

Van még öt év? Öt nap? Öt pillanat?
Enni, hogy ez az utolsó falat?

HÚGOM HALÁLÁRA

Csak a szemét, csak azt tudnám feledni,
mikor „Ne nyúlj hozzá!” – azt sivitotta;
orrában a két műanyagcsövecske.

Az oxigénpalack csapjával volt a gond.
Nem bízott bennem. Soha senkiben.
Élet hol végződsz? Hol kezdődsz halál?

Még nem haltál meg, s már nem élsz.
Még nem gyászollak.
Visszatérsz reggelente
és újra félsz,
hogy nincs remény
és oxigén.

Szavak, szavak, szavak, szavak.
Micsoda látvány! – szól a vak.
Meghalt!!!... Meghalt, az istenit!
Mit ér a vers, ha nem segít?

Még megy az oxigén,
még dobog a szívünk.

ÖLELD

Minden idő tiéd és nem tiéd.
Fény, sötétség örök, te változol.
Öleld húgod, holnap már messze jár,
ha él.

Élsz. Ez ajándék. Jól fogadd!
Ha nem teszed, nyereményed halál.
Öleld fiad; holnap már nem fiad.
Megöl.

Végedet így is, úgy is megkapod.
Minden gyönyör lyukában megtalál.
Öleld magad, holnap már itt lesz
a sehol.

HULLASZONETT

Ha meghalok, ne égessetek el!
Szeretnék széjjelrohadni a földben,
s feltámadni az áprilisi zöldben.
A Messiás értetek jöjjön el.

Lelkem se gond: a mennyért nem perel.
Nem szabadultok tőle olyan könnyen,
ott leszek minden röhejben és könnyben,
amíg szövegem nektek szövegel.

Szétáradok lent és fent. Alig várom!
Hát nem gyönyörűbb, mint itt dögleni
– s gondot okozni másoknak – az ágyon,
míg fejem, s farkam kínokkal teli?

APÁNK LÁNCÁN

Még hogy testünk a börtön,
s lelkünk volna szabad?
Testem felszárnyal benned,
görcsös lelkem a rab.

Apánk láncán medve táncol,
sose törsz ki Judeából.

Van egy rettentő titkom,
de nem tudom, mi az.
Ez ám a krimi, nem a
Tíz kicsi néger, igaz?

Apánk láncán medve táncol,
sose törsz ki Judeából.

Adorno okos főszer:
az ember elveszett.
Auschwitz után nyugton
már baszni sem lehet.

Apánk láncán medve táncol,
sose törsz ki Judeából.

KEZEM KÖZÖTT

Kezem között hűltél ki, kishúgom.
Vagy Anna volt, kinek szemét lezártam?
Vagy anyám?
Vagy ő hagyott el tavaly,
és Anna halt meg ötven éve épp?!

Fejtől, lábtól anyámmal forrtam össze?
Vagy húgommal?!...
Vagy ez a három: egy,
és én szakadtam szét háromfelé,
hogy háromszor gyászoljam ugyanazt?

A kéz hideg, a szem félig nyitott.
Mindhárman élnek. Én vagyok halott.

Nincs már szavam,
elmondtam mindet.
Remény, őrizd meg
lelkeinket.

HOMOKPOGÁCSÁK

KÖTETBE NEM SOROLT VERSEK

AZ ELRENDELTESETÉSRŐL

Én csak úgy lettem költő,
mint magyar, magyar, zsidó, zsidó,
ideüldöztek, elhajtottak erre,
mint kővé a lomb,
mint kurvává a lányod,
én csak úgy,
megnyomtak, összetörtek,
én csak úgy lettem érzékeny bolond,
hogy erre jöttek a lányok és a tankok,
és rám másztak a lányok és a tankok,
hogy üvöltöztem anyacsöcs után,
meg sors, meg hon, meg az isten után,
s kipusztultak, mire rájuk-találtam.
Én csak úgy lettem verset,
mint az ország szerdát,
hogy belevágta hétfő és a kedd,
begyömöszölte Duna-Tisza csontját,
s csüngő bordájú jobbágy-mellkasát
odavonta a pisztolyos vasárnap.

Mert engem is a vascsontvázak vártak,
meg apámnál az ajtók, ablakok.
S Berta, kocsmáját rám hagyhatta volna,
a sok pohárral, meg az asztalokkal.
Az ám az üzlet!
De iszós nagyapám versre fogtak,
s jövő-józan-magam kell adni-venni
alkuszok és kufárok ricsájában,
e történelmi kiárusításon.

(1968)

A JÖVŐ MEGSEJTÉSE

Húsát eszem azoknak,
akik felindítottak.
Akikből ég mellére hágtam
megtépve, -törve testüket
a hétköznapi pusztulásban.

Beroggyant arcukat lenyúzó,
kehes mellükbe marok ujjal,
s összevigyorgunk kocsmá mélyén,
kocsmá mélyén és állomáson:
tudatlanságuk történelmi
csillaggá szikárult mezőin.

De jaj, ahogy széttépem őket
tehetetlen fogaskerékként,
és ahogy vállon veregetnek,
elébem ételt, italt tesznek,
arcomban az arcukat látják
– hiszen a húsukból zabáltam! –,
jó *dózsagyörgyök*, mit se bánják.

Mígnem ülök majd asztaluknál,
dalolhatnék, s csak böffenek.
Összevillannak – hiába futnál –,
fölriadtak, fölmetszenek.

1968

A TETT

Esik. A könnyek súlya nő.
Ne menj! Még jöhet villamos.
Zümmög a víz – ez érthető,
ő jó mosónő: másra mos.

Nincs lakásom és gyereke.
Nincs asszony, aki kiterít,
ha elbúcsúzom hirtelen,
itt hagyva apám ingeit.

Magam élek már – senkinek;
nem állít meg rendőr, lotyó,
foszló anyám sem érti meg,
ez az április mire jó.

Várom veled. A síneken
a villamos is felvisít.
Belöklek. Ne sírj itt nekem!
Meghalsz. Már tettem valamit.

1967. április

VERSJÁTÉK J.A. HETVENEDIK
SZÜLETÉSNAPJÁRA

A költőnek most úgy kéne
szólni, hogy ne legyen vége
énekének.

Oly szóval, aminek nincs sorsa,
s nem önnön súlyától fogva
dől előre.

Írni írként, szúrni szíjként
önmagából, mert ölekként
öldököltök.

Ámde költőnk hazátlanul
hordva földjét lázat tanul
megremegve.

Talált szava oly hontalan,
mint amilyen haszontalan
írt Attila.

S így dúdol: dalolva hallgat,
míg lesik magos hatalmak:
hím e ríme?

Ám dalára láza rázza,
s dallamára kezd a páva
figyelni.

SZONETT KÉT AKROSZTICHONNAL

Dr. Süpek Ottó és Francois Villon nevére

Dalos!	Fütyköst lóbálni kár, tudod.
Ringyó	rothasztja romlott fütykösöd.
Síró	apád húsába öltözött
Úzött	néped – nyakad körül hurok.
Pénzéért	csahol, ki csak pénzhez jutott,
Ebed	ordít, kit nőd hanyatt lökött.
Káromlod	Istent, úgy hiszed, röhög,
Ország	szívén te vagy az elbukott.
Talán	világ lesz, azért van sötét,
Talán	istened, mert ostorozott.
Oldod,	láncolod, csakhogy megtaláld.
Napodnak	látod görcsölt köldökét.
Anyád	ostoba, hogy idehozott,
Kések	nélkül keresni a halált.

1975

SZERETET

Juhász Ferencnek

Halottaim elől elzabálna,
ha nem szórná maga vérét szája,
ha nem szórná át magát a száján,
s magával halottat halott hátán.

Elrabolná én-megváltó-szómat,
mamából a föloldozó sókat,
a csókommá nyíló magokat,
a csókomból nyíló virágokat.

Ám csak értem, általam lebeg fel
az űrbe csillagporos szelekkel,
s amit elvesz, csontjai megadják.

Úgy gyűlölöm, mint fiú az apját.

1968-69.

A FRANCIAORSZÁGI VÁLTOZÁSOKRA

Véletlenül nem,
a füvek sem,
arcomra a kezed sem,
nem mozdul el
véletlenül.
Szerveim marakodnak, vérem zuhog,
ó, mennyi kell, míg hozzád eljutok!

A Szajna és Loire partján nem jártunk sohasem,
a gyárok csöndesülnek,
de nem feledhetem,
bár nem voltunk sosem,
hol utcák felfakadnak,
s kibomlanak, mint benned én.

Az ott a harc,
ez meg a költemény.

Ám kelet-nyugat szelek zúgnak itt
és annyi hordalék,
kövek, zászlók, hitek
hullanak rád,
hogy nem járhatsz érintetlen tovább,
mert felhasít árnyéka a toronynak,
szeretőd szökik
és gyorsabban pusztulsz, és könnyebben,
de érthetetlenebbül.

Vigyázó szép szemed szerelmetes öcsém
magadra vesd!

(1968)

SEBTÁJ

A Bösörményi-Gyarmathy házaspárnak

Mély seb a hegy derekán.
Bár gyógyul, felszakad újra.
Varrat alól ki-kibuggyan a vér – ez a ballada földje.

Gondolod, út? Csak a heg fut a völgyben.
Sérült hexameter kanyarog.
Épségben már szikla sem áll,
csupa karc, hasadás, repedés.
Elvaduló körmökkel szántva a táj.

Hol van most a kenőcs, hol puha gyolcs rá?
És hol az orvosi bölcs tudomány?
Elfertőzve az év új évre heged,
lúktet a föld.
Seblázban ég a vidék

(1989)

ARCCAL A FÖLDNEK

Ezek a falak újra ledőlnek.
Töltött pisztollyal álltok az utcán
háttal a földnek.

Látod, a bölcsek újra bolondok,
hajt a fűrészelt jegenye lombot.
Kövön szegény foga vásik,
a gonosz mindig a másik,
de fellélegezhetsz a kifulladásig.

Éjszakáinkban gyermeket ölnek,
virág-virágok csonttá verődnek,
rögökkel szádban fekszel az utcán
arccal a földnek.

(1972)

HOMOKPOGÁCSÁK

V. Ildikó

Itt fekszem Ildikón öt évesen.
Így látta szüleit öt évesen.
De nem történik semmi, semmisem.
Fázik a fenekem.

F. Zsuzsa

Gyönyörök kertje, Makarenko utca tíz;
karok közé repítő kiskapu.
Másban elégtél már, de az a tűz
gerincedben örökre ott lapul.

B. Ági

„Megölöm apád!” – a kórház felé
gyilkos kedvemben megcsókoltalak.
Nagy szerencse! Gerincem nem bizsergett,
s így édesapád életben maradt.

1956

Kattogást hallunk. Grósz néni anyámmal
sírva rohan be, s ajtót, ablakot
zárnak, míg én mozit várok, de sajnos
Nyíregyházán csak egyszer kattogott.

B. Zsuzsa

A kádban itthon – emlékszel Zsuzsánna?
ki Ohioiban, vagy a föld alatt
magyarul sem tudsz tán, pedig mi együtt
a mézhiánytól ettük a falat.

Átváltozás

Új házasság. Tövises tálban, ágyban.
Derűsen néz álmukban Mengele.
„Az anyád inkább egy borjút szült volna!”
Be-e-e-e, be-e-e, be-e-e

A hit

Szólj rám, ha vagy, te vén csirkefogó!
– reszketek föl a templomi sötétben.
Rabbink szobájából tánczene szól,
s tizenkét éve veszekszik a vérem.
Hallgat a Hang. A kőoroszlán ordít.
Szembevizel az aranyozott minta.
Magadra vess uram, a Gábor volt itt,
Hű szolgád, ki miattad ateista.

(1980)

ZSOLTÁR

Elszórod őket
veszítéd őket
siratod őket
Uram!

Asszonyoknak férfi
férfinek asszony
nem elég soha
Uram!

Zölded zabálja
zölded emészti
szaggatja őket
Uram!

Mindenki árva
félelmed szárnya
érinti arcuk
Uram!

Jóságuk zaklat
én elhagyhatlak
segítsd meg lelkük
Uram!

Vélem ne fáradj
ősz az utálat
bennem irántad,
Uram.

SOUVENIR

Halál előszobája, tenger,
sós íz és hullámozó magány.
A gáz illata este, reggel.

A parton Margaret. Talán.
Vagy valaki. Anyám. Egy asszonyember.
„Kinyújtóztál a halál oldalán.”

A gépek Nizza felé fényjelekkel
matatnak az éjszaka tomporán.
A gázóra ketyeg. Ne költsetek fel!

Antibes, 1983. szeptember

AVAR

Töredékek, vázlatok

Látom a szárnyak nélküli rút madarak repülését
látom a szárnyakat elkülönülve repülni
látom a golyóktól leütött tollakat
tollak vércsöppes lebegését
látom az űrt amint fészkelődik a levegőben
és levegőt látok amint semmibe vész
látom a gyermeket
arcát hogy letakarja,
s lebukik belebukik
beledől az avarba

KÖVEK

Elöttem víz, mögöttem kő.
Távolodom, közeledem.

BANKKÁRTYA-VERSEK

(Egy újszülöttre)
Hiteled korlátlan.
A PIN kód ismeretlen.

✱

„Mint a többi olyan” – mondják, de el ne hidd.
Nincs kártya, még egy, mint te,
bár legyen
fajtában, színben, korban ugyanaz.
S egyezzen bank, meg az aláírás,
vagy éppen a lejárat ideje.
Egyik se tévesszen meg, ne örülj!
A látszat csal.
Egyedül vagy örökre.

✱

(A nagy kártyatartó)

Mindegyikünk egy másik fóliában,
szoros kötésbe bújva, összezártan,
fejtől, lábtól testvéri testmelegben:
mi elválaszt,
az összetart.

✱

Mikor számlád a legnagyobb a bankba',
bedug az úr az égi BANKOMAT-ba.

✱

Testvér, tudd: kétszer tévedhetsz csupán,
harmadszor a sötét mélység beszív.

✱

Miért, hogy hajt az olthatatlan vágy,
kívül-belül lecselkező halál előtt stb?!
A keskeny rés beszív és elfogad,
de nem maradhatsz óvó rejtekében,
hol minden ismerős: szöglet, ciráda, kód;
semmi-gyönyört mindig kudarc követ:
kifoszt, s kilök a BANKOMAT – az Úr.

TARTALOMJEGYZÉK

KÉTHÁTÚ ÉLETÜNKBEN*	5
Elküldtelek. A vágyat vágyini hagytam	7
Gyönyörködni! Nap-Föld! Halandó páros!	7
Ki vagy te? S kinek? Képzet, mint a többi	8
Tőled, hozzád – tépnek az utazások	8
A kések, jaj, a kések meddig érnek?	9
Ó, barátom, aki szüntelenül	9
Látod, már ez a szörnyű szerelem kell	10
Két márványember egymásnak feszül	10
Tán út az út: feledni, ami fájhat	11
Kéthátú életünkben átkarollak	11
Gyűlöljetek! Bár félelem vacogtat	12
Kék időből a gyűlölet kiválaszt	12
Fájdalom! Ó, boldog termékenységem	13
Téged múlásom illata nem érint?	13
Én tested bársonyába öltözöm	14
Konok apám én megfeszítelek	14
Ez az évszak értelmünkre halálos	15
Apám, múlásod építi halálom	15
Ki csóknak testet adsz, szavaknak formát	16
Halál kacérságától szépek sápadt	16
Csak embert űz sebtelen fájdalom	17
Ne múljon el az az éj, ami nem lesz	17
Tavaszi és téli foltjaiból: a földem	18
Hasítja húsdod magad rettegése	18
Elönt az ár, zöld kése torkodon	19

Gőgöm riaszt? A rettegés virágát	19
Világok rendeződnek, bent belek	20
Csont kíván, csont! Már húsomat lerágja	20
Hitben hitetlen ember – létezem	21
Kés ne vezessen, bármi halált hal	21
Ki süllyedő vagyok jóságra bénán	22
Hogy újra mondom? S újra ugyanazt?	22
Soványodom már. Kenyérért, sóért.....	23
Porcelánemberkéék iszonyú gőgje	23
Homályos a szó? Csak a tér a sötét	24
Ha már meddő a rejtek-fájdalom	24
Csak annyi csendet, hogy a rend kihajtson	25
És négyzetemben, mely hív alkotása	25
Dobálj követ, kést, bár a semmin át	26
Mint asszony méhe vénre szűkülőben.....	26

* A Kéthátú életünkben című kötet eredetileg 64 szonettből állt.
A szerző, a tartalmi ismétlések miatt 24 szonettet kihagyott.

ALAGSORI ZSOLTÁROK.....	27
A felejtés kezdete.....	29
Anya.....	30
Egyetlen hit.....	31

TÖRTÉNELEM

Forradalom	32
Történelem.....	34
A béke első napja.....	34
Combok	35
Abortusz	35

Öntudatlan.....	36
Testamentum	36
Végzés	37
A mese vége	37

APRÓ LÉTEK BALLADÁJA

A bogár	38
P. Józsefné	38
P. József	39
G. Gergő	39
M. Ferenc	40
M. Ferencné, t. Klára	40
M. József	40
M. Józsefné, k. Ilona	41
D. Imre	41
D. András	42

ALAGSORI ZSOLTÁROK

Minek nekem a szó, uram?	43
Uram, idegen vagyok itt,.....	43
Uram, te fent? A mélységből csodállak	44
Uram, bizalmad rózsáját ne vedd el!	45
Uram, te jó vagy, vedd a lelkem!	45
Uram, nem kell a nőd, utálom,	45
Feleség, rajtam ne siránkozz,	46
Elvetted, úr? A bűn: a bűnöd,	47
Uram, nem veszt, kit elveszítesz	48
Engem ne vigyázz, uramisten!.....	48

Dolgozz és szeress országodban	49
Megbocsátást tőlem ne kérjél!	50
Ruhád redője rejt, uram	50
Rég ellenedre élek, úr	51

A KEGYELEM ELVESZTÉSE

Fiam születésekor	52
Félem tudásod	53
A gyermek lázas	53
Hóhérolás	54
Rejtőzés	55
Menekülés önmagából	55
Mikor először	56
Családi kör	56
Az elmúlás megkísértése	57
Interurbán Nyíregyházára	58

ITT ÉLTÜNK KÖZTETEK	59
Anna Moll képzelt életrajza	60
A teknős Bradley-éknál	61
Bradley-ék tehene	62
Mary-Lou kakasa	62
Margaret, a kanca	63
Dodo, a herélt	64
A hátasló, Robert	64
Páva a kertben	65
Harry, a házimacska	66

Bill, a farkaskutya	67
Marilyn, a korcs	68
Henry, az arapapagáj	69
Jeffrey Green madara	70
A Lincoln téri patkány	70
A veréb.....	71
Larry, a rendőrkutya.....	72
Mrs. Buck pintye.....	72
A légy	73
Pryce hattyúja.....	74
Carry sünije	75
George Brown postagalambja	76
Húsvéti bárány	76
CIRKUSZ	
Az elefánt	77
A medve	77
A fóka.....	78
A majom.....	79
Pat Barrett fogolymadara	79
Abram tigrise	80
Senki, a kölyökmacska.....	81
A talált eb, Honey	82
Will' Silver nagy hala	82
Clara, az aranyhörcsög.....	83
A bika, Black Shadow.....	84
Patricia Silver lepkéje	85

Amarilla, a kóbor eb.....	86
Az utolsó bölény	87
Sarah Wood kígyója.....	87
Kid Wyler vadászólyma	88
Millie, a mókus	88
Barnabás, az eb	89
A csörgőkígyó.....	90
Kitty Rose cicája.....	90
Marie kóbor kutyája.....	91
Diana galambja.....	91
Tonio G. libája.....	92
Dog, a vakvezető.....	93
End.....	94

KI ÉRTI EZT?	95
--------------------	----

TE VAGY A JEL

Hogy visszatérj.....	97
A menekülő.....	97
Te nem	98
A jel.....	99
Lélekvándorlás	99
Költözés	100
Ki érti ezt?	100

VISSZAVÁGYOM A KÉJT

Örökre	101
Nyolc éve	101

Ami utána jött	102
Álmodtalak?	103
Az elhagyott szerető álma	103
Ó, bölcsességek!	104
MILYEN VOLT...	
Gyöngyvers.....	105
Mint a kamasz	105
Hormonok lázadása.....	106
Ezo-dal.....	106
Az élősd.....	106
Tudtad.....	107
Anna örök?	108
MÉRT ÉPPEN Ő?	
Miféle szarkalábak?	109
Mint milliárd.....	109
Mért éppen ő?	110
Bántsalak?	110
Viselkedem.....	111
Már csak egy... ..	112
Self made man	112
Igaza van.....	113
Hajléktalan vagyok	113
Engedjem el?	114
AZ ASSZONY VERSEI	
Képzeld el magad	115
Mit gondolt, mért sírok a kéj után?	115

Aranykalitkában laktál-e már?	116
Gyűlöl, pedig tudta, hogy elmegyek	116
Ha nem érezted, hogy semmit sem érzel	116
Hálára vársz?	117
Költő? Én nem vagyok	117

SOSEM VOLT ENYÉM

Jön, megy	118
Nincs vég	118
Sosem volt enyém?	119
Szerelem 1	120
Szerelem 2	120
Halleluja!	121
Ami sose volt	121

MEGÜTÖM A MAMÁT

Tévedtél	123
Gyerekvers	123
Anya	124
1954	124
Ötven éve	125

ÖLELD HÚGOD

Töredékek	126
Ember értheti?	128
Menekülés	129
Még mennyi?	129
Húgom halálára	131

Öleld	132
Hullaszonett.....	132
Apánk láncán.....	133
Kezem között	134
 HOMOKPOGÁCSÁK	135
Az elrendeltetésről.....	137
A jövő megsejtése	138
A tett	139
Versjáték J. A. hetvenedik születésnapjára	140
Szonett két akrosztichonnal.....	141
Szeretet	142
A franciaországi változásokra.....	142
Sebtáj	143
Arccal a földnek.....	144
Homokpogácsák.....	145
Zsoltár.....	147
Souvenir.....	148
Avar	148
Kövek.....	149
Bankkártya-versek	149

Nyomtatta az Océ-Hungária Kft. az Océ VP6250 digitális nyomógépen
a Budapest Papír Kft. által biztosított GardaPat13 típusú papírra.
Az elektronikus montírozást a Printself Kft. végezte.

www.presskontakt.hu

Presskontakt Bt. 1395 Budapest, Pf. 442

Felelős kiadó a Presskontakt Bt. ügyvezetője

presskontakt@chello.hu

ISBN 978-963-9503-28-1

Könyvtervező: Pikler Katalin

Szöveggondozás: By Design

A kötet borítója Ásztai Csaba grafikáinak a felhasználásával készült

A fotó illusztrációkat Apáti Tóth Sándor készítette

Kötötte az Alföldi Nyomda Zrt., Debrecen

Felelős vezető: György Géza vezérigazgató